

1 CORINTIOS

Pablo mexe yojo in wetfel.

- 1** ¹Yakha' Pablo, t'eku'myiji' pa' Intata qu' ya'apostoli'ipji' ha' Jesucristo. Yakha' qa na' Sóstenes inejefe'epji' pa' Intata hika'ał ha'ne witfaakanek.^a
²Ha'ne witfaakanek hika'ał qu' net'ejuyii hekhewe' inejefetsipji' pa'
Intata i'ni' ek ha' witset Corinto, hik hekhewe' yeqe'thenju' pa' Intata
qe ta'lets ha' Jesucristo, qa taya'yiji' qu' natsat'etsij, qa hik ḥunyejei iye
week pe' pekhelji'kii witsetits pe' yiiniha ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo in
yatsat'etsij iye pekhewel iye yatsat'ets'inij iye.^b
³Pa' Intata Dios qa ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo qu' net'iftits'ił ewets qa qu'
nikesimen iye pe' atawjetsi'.^c

Pablo yitjiijetspha'm ɬe'wisij pa' Intata.

- ⁴Yakha' hitjiijetspha'm ɬe'wisij pa' yeqe Dios qe ta'li'ł ewets, qe ḥakha'
t'iftits'ił ewets qe ta'lets ha' Jesucristo.^d
⁵Qe ḥakha' in ta'lets qa pa' Intata qa neħisi'lıj in nōponheti'lıj week pe'
ta'lets, axe'm ke' ɬe'ljei in ɬiyeti'lıj qa in ḥenikfee'lħetsha iye.^e
⁶Qa aka'an qa jutsiqaxij in yijaalija ke' henfeli'ł e'm t'ejuyets ha' Cristo.^f
⁷Ma' qa hats ham pa'qu' hamil'ł e'm pe' ta'lets pa' Espíritu Santo in
ħisu'unilik'ui qa ḥo'notki'ili'k'ui pa' neħuji' qu' jinte'wentax qu' netpiltaxju'
ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo.^g
⁸Pa' Intata ḥakha' qu' nejeli'lıj ewets qa' natsathenketjiji'ł qa' namħi'jii
pa' tħaxkathel'ej in ju'unipji' ha'ne sehe', hats'inha qa'nte' nenit'ili'j ewets
hatse' qu' ul'etsi'ł pa' ɬeqe neħu ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo.^h

^a **1:1** Hch 13:9; 18:17; Ro 1:1; 2Co 1:1; Ef 1:1; Col 1:1; 2Ti 1:1 ^b **1:2** Hch 9:14; 15:14; 18:1;
19:1; 20:32; 26:18; 2Co 1:1,23; 2Ti 4:20; 1Co 6:11; He 10:10; Ro 1:6-7; Gn 4:26; Sal 79:6;
Jn 10:25; Ap 14:1 ^c **1:3** Ro 1:7; 2Co 1:2; Ga 1:3; Fil 1:2; 2Ts 1:2; Tit 1:4 ^d **1:4** Ro 1:8;
Fil 1:3; Col 1:3; 1Ts 1:2; 2Ts 1:3; 2Ti 1:3; Flm 1:4 ^e **1:5** 2Co 8:7,9; 9:11; Ro 15:14; 1Co 12:8;
1Jn 2:20 ^f **1:6** 2Ti 1:8; 2Ts 1:10; 1Ti 2:6; Ap 1:2 ^g **1:7** Lc 17:30; Ro 8:19; Fil 3:20;
He 9:28; 2P 3:12; 1P 4:13 ^h **1:8** Fil 1:6; 2:16; 1Ts 3:13; Lc 17:24; 1Co 5:5; 2Co 1:14;
Col 1:22

⁹Pa' Intata yijaa'i ja pa'qu' hats nit'ij. Łakha' taya'yij'ij ei qa' ewi'l ni'il'i' ha' ḥa's Jesucristo hikha' Yatsat'ax'inij.ⁱ

Hasu'uj enqet'etsi'łju'kii.

¹⁰Yegefets, k'iyini'łijj ewets aka' liiji' ha' jitenek'enheyipji' Yatsat'ax'inij Jesucristo qu' ewi'l pa'qu' aqjamtikineyejeyi'łikii qa hasu'uj qu' enqet'etsi'łju'kii, ewi'l yijat'ij pa'qu' aqjamtikineyejeyi'łikii qa pa'qu' ejunyejeyi'łij iye.

¹¹Hit'iliq ewets aka'an yegefets qe he' uja'x he' ɿejefets ke' Cloé nifel ye'm in ɿetujts'ełiijjukii pa'qu' isu'unil'.^j

¹²Tsifeli'm in na'l pe' yit'ij ɿetets: —Yakha' heik'enets ha' Pablo.— Qa pekhewep qa yit'ij ɿetetsek in tek'enets ha' Apolos, qa pekhewep qa yit'ij ɿetets iye in tek'enets ha' Cefas (Pedro), qa pekhewep iye qa yit'ij ɿetets in tek'enets ha' Cristo.^k

¹³¿Pa'n ɬunye'j ha' Cristo qu' neqet'etsju'kii qu' pekheli'ikii? Yakha' Pablo, ¿me he'nenji'pha'm pe'qu' cruze' qu' hawa'mi'l efi? ¿Me ɿempulil'ji'łij ka' yii Pablo?^l

¹⁴Le'wisij pa' Intata in ham iye pa'qu' himpuujin ekheweli'l, uja'xle in himpuujin ha' Crispo qa ha' Gayo.^m

¹⁵Qa aka'an in ɬunye'j ma' qa ham pa'qu' nit'ijets qu' nemplul'ji'j ka' yii.ⁿ

¹⁶Ye', qete'e' ha' Estéfanas iye qa ke' ɬewhe'y'e' qa he' ɬelits qa week he' i'ni' ke' ɿetsi' in henimpuujinju' iye, qa uja'xle qa nite' tsikfe'lik'i pakhape' qu' himpuujin iye.^o

¹⁷Qe ha' Cristo nite' ts'ithayinenij qu' nek'inqimpuujinkii, ewi'łle in ts'ithayinenij qu' henfel eke' ɬe'sits wi'tlijei t'ejuyets pa' witił'ax. Nite' hanatkin pe'qu' wi'tlijeye' in ɬunye'jek na'aj yiya'yij pe'qu' ɬe'lijeye', qe nite' hisu'un qu' ham ne'weju'li'ij in henfel ha' Cristo in we'nenji'pha'm pe' cruz.^p

**Pa' Cristo hikpa' inq'ethinij pa' ɿet'unha'x
qa pa' qi ɭikfeliya'xkii pa' Intata.**

¹⁸Qe pekhewe' teyii pa' qi ɬawak pa' Intata hik ɬeqjunyejeyij qu' ham ne'weju'li'ij eke' ɬe'sits wi'tlijei t'ejuyets pa' witił'a'x. Qa inekhewelle in jiteyii pa' witił'a'x nite' ham qa jinikfe'lets eke' ɬe'sits wi'tlijei in inq'ethinij pa' ɿet'unha'x pa' Intata.^q

¹⁹Qe ka' we'nika'ajji' Intata ɬe'lijei yit'ij pa'aj: —Haqsijikii hatse' qu' ham ne'weju'li'ij pa'qu' numtiłetax pekhewe' wekwek wenikfelitaxets. Hiwu'mfik'i hatse' pa' ɭikfeliya'xkii pekhewe' wekwek yiya'yij.— *(Is 29:14)*

ⁱ 1:9 Dt 7:9; Is 49:7; 1Co 10:13; 2Co 1:18; Ro 8:28; Jn 5:19; He 1:2; 1Jn 1:3 ^j 1:11 Tit 3:9

^k 1:12 Tit 3:13; Jn 1:42; Mt 23:9-10 ^l 1:13 1Co 12:5; 2Co 11:4; Ef 4:5 ^m 1:14 Hch 18:8

ⁿ 1:15 Ro 16:23 ^o 1:16 Ro 16:5; 1Co 16:15,17 ^p 1:17 Lc 23:26; Fil 3:18 ^q 1:18 Hch 19:11; Ro 1:16; 2Co 13:4

²⁰ ¿Lekpa' qu' ne'weju'lij pe' wekwek wenikfelittaxets? ¿Lekpa' weju'lij pe' maestrolipji' ke' Moisés le'ljei? ¿Lekpa' weju'lij pe' yiya'yij lewek pa'qu' nit'ij in t'ejuyets ha'ne sehe' ipji'? ¿Me nite' yaqsijjkii pa' Intata qu' ham ne'weju'lij pe' witikfeliya'xets pe' wekwek ha'ne sehe' ipji'?^r

²¹ Pa' Intata qi in wekwek nikfe'lets, qa yaqsijjkii in nite' leke' qu' nenikfe'lets pa'qu' jukhewe' pa' Intata, qe ta'ljupi' in wekwek pe' yumtitax le'ljeite ene' jukhew. Pa' Intata qa yisu'un qu' nitin pe' tek'enetsha ke' le'ljei. Hik ekewe' pekhewe' nite' tek'enik'i yumtitax qu' ham ne'weju'lij in henfeli'.^s

²² Qe ne' judío yisu'un pa'qu' pakha' lunye'je' qu' net'ethinheti'yij, qa ne' nite' judío qa wo'oyek qu' nenikfe'lets pe' wekwek.^t

²³ Qa inekhewelte qa jitefelek ha' Cristo in wa'mjipha'm pe' cruz. Qa aka'an qa hik lunye'j qu' ḥalanki'yilifi ute ne' judío in nite' yisu'un ha' Jesúz, qa ne' nite' judío qa yumti ek qu' ham leke'ye'.^u

²⁴ Qa pekhewe'le hats t'eku'miji' pa' Intata pe' judiol qa pe' nite' judiol qa nikfe'lets ha' Cristo in hikha pa' let'unha'x pa' Dios qa hikha' iye pa' likfeliya'xkii pa' Dios.^v

²⁵ Qa in wenit'ijets in nite' tegeneḥuikii pa'qu' yaqsijjkii pa' Dios, ḥa'mek pa' yaqsijjkii qa les in t'anipji' pa' likfeliya'xtaxkii ene' jukhew qa efuts. Qa qu' nenit'ijets qu' nite' net'uñe', qa lesle qu' nat'anipji' pa' let'unha'xtax ene' jukhew qa efuts.

Pa' Dios t'eku'mi'lj eiji'kii iye in nite' e'qitstaxi'lij ha'ne sehe' epji'.

²⁶ Yejefets, Jeł qeku'ni'lek in t'eku'mi'lj eiji'kii pa' Intata, nite' olots ujaa'x pe'qu' nenikfe'lets wekwek in t'ejuyets ha'ne sehe' ipji', qa nite' olots iye ujaa'x iye pe'qu' qitse'ji' i'nhi'i qu' nata'lets pe'qu' patunitse'.^y

²⁷ Qa pakha'le Dios qa t'eku'mi'lj eiji'kii in nite' wekwek pe'qu' enikfe'li'lets ha'ne sehe' ipji' qe qa' iwepinheti' wetju' pe' wekwek nikfe'ltaxets. Pa' Dios t'eku'mi'lj eiji'kii iye in ham pe'qu' et'unhaxitsi'il qe nite' e'qitsi'lij iye ha'ne sehe' ipji' qe qa' iwepinheti' wetju' pe' na'ltaxi'm pe' let'unhaxits.^w

²⁸ Pa' Dios t'eku'mi'lj eiji'kii iye in nite' e'qitstaxi'lij ha'ne sehe' epji' qa

qi iye in ḥinapjaxi' qd qa in ham iye pa'qu' e'weju'li'lij, qe qa niwu'm pe'

yumti qu' qitse'ji'.^x

²⁹ Aka'an yaqsijjkii pa' Intata qe qa ham pa'qu' leke'ye' qu' neniwqinhettaxets.^y

³⁰ Qa inekhewelte qa yaqsi'j ine'mijkiyek in yatsat'ets'inij ha' Jesucristo, hikha' jiyikfelitkii, hikha' iye jiylatsathenket, hikha' iye ta'lets qa jiyeqethenju' pa' Intata qa hikha' iye jiyiwejinik'uifik'i pa' witwu'ax.^z

^r 1:20 Lc 16:8 ^s 1:22 Mt 12:38 ^t 1:23 Lc 23:26; 1Co 2:2; Ga 3:1; 5:11 ^u 1:24 Ro 1:6

^v 1:26 Hch 25:5 ^w 1:27 Mt 24:22; Ef 1:4 ^x 1:28 Lc 18:9 ^y 1:29 Hch 7:46

^z 1:30 Mt 6:33; Ro 1:17; 2P 1:1; 1Ts 4:3; Ef 1:7

³¹ Qa hik ta'lijupi! ka' we'nika'ajji' in yit'ij: —Qu' nana'l pa'qu'
neniwqinhet, niwqinhetji' yijat'ij pa' Yatsat'ax'inij.— (Jer 9:23-24)^a

Eke' wi'tlilei t'ejuyets pa' Cristo in we'nenji'pha'm pe' cruz.

2 ¹Yejefets, yakha' in tsami'lij ei qu' henfeli'ł e'm eke' ɬe'lilei pa' Intata
t'ejuyets ha' Jesús, qa nite' hik yijunye'j na'aj jutsitax in iyet i'nli'i
na'aj nikfe'lets ene' wekwek.^b

² In ha'nli'ł etjikii nite' hisu'un qu' hijamti'ets pe'ye' eke' wekwek, ewi'He
ha' Jesucristo hikha' we'nenji'pha'm pa'aj pe' cruz.^c

³ In i'nk'aa tsami'l ej nite' yet'un qe hanqaats'ekii qa ya'tsalalkii iye qe
ts'ijiwei.^d

⁴ Qa in henfeli'ł e'm eke' wi'tlilei, in k'iyet nite' ha'niji' pe'qu' ɬe'sitsi'ik'i
wi'tlilei in ɬunye'jek na'aj wekwek nikfe'lets, pakha'łe ɬet'unha'x pa'
Espíritu Santo nethinitij eke' wi'tlilei in yijaalija,^e

⁵ hats'inha qa' nite' nata'łe'lets pa' hikfeliya'xkii ene' jukhew in nite'
ɬeqeku'łt ha' Jesucristo qa' nata'łets yijat'ij pa' ɬet'unha'x pa' Intata.^f

Pa' Espíritu Santo jiyikfelitets pa' les jutsitax.

⁶ Ye'ehe, in k'iyetij pe' wekwek jutsitetsik'i qe t'ejuyets pe' hats
t'unitsijha, qa nite'łe hik ɬunyejei pe' jutsitetstaxik'i t'ejuyets ha'ne sehe'
epji!. Qa nite' iye k'iyetij pe' wekwek ta'łets pe' wit'alheyipji' ha'ne sehe',
hik pekhewe' nite' pakha'a'ij qu' nana'l, hamits hatse!^g

⁷ Qa ekewe'łe henfeli'ł ekewe'en ta'łets pa' qi hikfeliya'xkii pa' Intata,
qa ham pa'qu' hayiits nenikfe'lets pa'aj, qe mexe yat'inkii. Qe in mente'
yaqsijikii pa'aj ha'ne sehe' qa na' wa's iye, pa' Intata qa hayiits watji'letij
pa'aj pa'qu' ɬeqfenye'jij qu' jinamitets pa' qi witisa'xi'mkii.^h

⁸ Pe' tenek'enhe'yipji' pe' witsetits nite' nikfe'lets aka'an, qe qek
nenikfe'lets qekha nite' ne'nene'taxji'pha'm pe' cruz ha' qiji'
Yatsat'ax'inij.ⁱ

⁹ Qa hatsle we'nika'ajji' pa'aj in yit'ij: —Ham pe'qu' witto'ye' qu'
ni'wen qa ham iye pe'qu' witikfi'ye' qu' nepiye' qa ham iye pa'qu'
witaqjamtkineye'je'kii qu' nijamti'ets pekhewe' wekwek hats yajileti'm pa'
Intata pekhewe' qu' nisu'un.— (Is 64:4)^j

¹⁰ Qa pa' Intata qa hatsle jiyikfelitets ekewe'en qe ta'łets pa' Espíritu,
qe pa' Espíritu week yejejijupkiiha, week pekhewe' les jutsitets pa'
ɬaqjamtkineye'jkii pa' Intata.^k

^a 1:31 Mr 1:2 ^b 2:1 1Ti 2:2; Col 4:6 ^c 2:2 1Co 1:23-24; Ga 6:14 ^d 2:3 2Co 11:30;
Ap 11:11; Fil 2:12 ^e 2:4 Mt 12:37; Fil 1:25 ^f 2:5 Mr 5:30; Lc 1:35; 6:19; Hch 19:11;
2Co 13:4; 2Ti 1:7; Ap 11:17 ^g 2:6 Mt 5:48; Lc 12:58; He 2:14 ^h 2:7 Ef 1:5; Lc 24:26;
1P 5:1,4 ⁱ 2:8 Sal 24:7 ^j 2:9 Is 52:15; Lc 10:27; 1Jn 4:20 ^k 2:10 Sal 17:3; Jn 14:26;
Ro 8:39; 11:33; Ef 3:18

¹¹ ¿Pa'n hii pa'qu' nenikfe'lets pa'qu' laqjamtikineye'je'kii pakhape' jukhewe'? Pakha'le liña'xle leqe'spiritu pakha' jukhew hikpa' nikfe'lets pa' laqjamtikineye'jkii. Qa hik lunye'j pa' Intata in ham pa'qu' nenikfe'lets pa' laqjamtikineye'jkii, ewi'He pa' lakha'le in Leqe'spiritu in nikfe'lets pa' laqjamtikineye'jkii.^l

¹² Inekhewel nite! jitesti'yij pa' witaqjamtikineye'jkii ta'lets ha'ne sehe' epji', pa' leqe Espíritu pa' Intata hikpa' jitesti'yij yijat'ij qe qa' jinikfelitets pa' hats jiyełisti'ij pa' Intata ham laja'yé!.

¹³ Inekhewel hik aka' ji'yetij, qa in ji'yetij qa nite' jitatkiniji' pa' leq'ijatshenkeye'j pe' jukhew wekwek nikfe'lets, qe in ji'yetij qa jitatkiniji' yijat'ij pa' leq'ijatshenkeye'j pa' Espíritu Santo. Ma' qa uja'xle in jitatkin pe' wi'tlijei espiritułe in ji'yetij pe' ta'lets pa' Espíritu Santo.^m

¹⁴ Qa pakha'le nite' nek'enheyu'ets, qa nite' leke' qu' t'eku'miju'l pe' ta'lets pa' leqe Espíritu pa' Dios qe pakha'an yumtitax qu' le'lijkeye' pa' qu'nte' neteik'uneye'kii, qa nite' leke' qu' nenikfe'lik'i qe hamji' pa' Espíritu Santo.

¹⁵ Qa pakha'le na'lji' pa' Espíritu Santo qa nikfe'lets week pakha' weju'lij qe pa' ham weju'hi'ij pekhewe' wekwek, qa pekhewepłe qa nite' nikfe'lets pa' lunye'j pakha'an qu' nejełtaxkii.

¹⁶ Qe ke' we'nika'ajji' yit'ij: —¿Lekpa' qu' nenikfe'lets pa' laqjamtikineye'jkii pa' Yatsat'ax'inij, qa tekpa' iye qu' nijatshenijkii pa'qu' wekweke'?— (Is 40:13) Qa inekhewel qa hats na'l ine'm pa' laqjamtikineye'jkii ha' Cristo.ⁿ

Yejet'etsijju'kii pe' netk'enets.

3 ¹ Yejefets, in tsami'l ei iye qa hisu'untax qu' k'ojonketilik'i ne' hats t'unitsij in k'iyeti'l ek'ui qa nite'le leke', ma' qa k'ojonketilik'i in k'iyeti'l ek'ui ne' mente' t'unitsij qe hik ejunyejeyi'l qu' mexe omehetsi'lji' in hijayani'l ha' Cristo.^o

² Ke' k'ijatshenilij nite' jutsitetsik'i, in lunye'jek na'aj omeła's in tu'fle qe nite' leke' qu' netuj pa'qu' net'un, qe ekheweli'l mexe nite' lamiti'l qu' etuji'l pa'qu' net'un witaqe' qa hane'ej iye qa menjiit nite' lamiti'l.

³ Qe ekheweli'l mexe hik ejunyejeyi'l ne' nite' yijayan ha' Cristo qe mexe eqemtshenetsitsi'lji' wekwek qa lek'eleyi'lju'kii iye. ¿Me nite' hik ejunyejeyi'l ne' nite' tek'enets ha' Cristo in ejunyejeyi'l aka'an?^p

⁴ Qe na'l pe' yit'ijets: —Yakha' heik'enets ha' Pablo.— Qa uja'x pe' yit'ijek: —Yakha' heik'enets ha' Apolos.— ¿Me nite' hik ejunyejeyi'l ne' nite' tek'enets ha' Cristo in ejunyejeyi'l aka'an?^q

⁵ ¿Pa'n lunye'j ha'ne Apolos? ¿Qa pa'n lunye'j iye ha'ne Pablo? Enewe'en leq'ithayinenheiłe pa' Intata. Enewe'en hik enewe' ta'lets in na'li'l e'm

^l 2:11 Ro 1:9; 1Jn 4:8 ^m 2:13 Mt 12:37 ⁿ 2:16 Col 2:2 ^o 3:1 1Co 14:20; He 5:13; 1P 2:2

^p 3:3 Stg 3:14,16; Tit 3:9 ^q 3:4 Tit 3:13

pa'nte' eqekuyejeyi⁴ij ha' Cristo. Qa hik ta'lijupi' week ewȋlei inekhewel in jitaqsiijkii pa' jiyȇlisij ha' Yatsat'ax'inij qu' jintaqsiijkii.

⁶Yakha' henfel ke' wi'tljei qa henju' pe' loi, qa ha' Apolos qa les naq'aajijupkii in i'nq'ijatshenij ma' qa yatsiyipjikii pe' loi, qa pa' Dios qa yitalit qa ta⁴.

⁷Ma' qa hik ta'lijupi' pa' yenju' qa pa' yatsiyipjii'kii enewe'en ham weju⁴ij. Pa' Intata yijat'ij hikpa' weju⁴ij qe lakha' yitalit qa ta⁴.

⁸Pakha' we'nq'en qa pa' yatsiyipjiki, enewe'en week lunyejei, qa pa' Intata qa' nijaninij hatse' in tuk'e'ek pa' tuk'e' pa' ⁴ithayijkit.

⁹Yekheweli⁴ he'yithayi⁴il'm pa' Intata qa ekheweli⁴ hik ejunyejeyi⁴ qu' ⁴enek'eju' pa' Intata, hik ejunyejeyi⁴ iye pe'qu' nanaqsiijkii wititsi' yatsat'axij pa' Intata.^s

¹⁰Yakha' hik yijunyej' na'aj na'l'i'm hikfeliya'xets in yojohonjo' pe'qu' letku'yel pe' wititsi', qe pa' Intata tselisij qu' hojohonjo' qa pekhewep qa' neniihinpha'm. Qa pe'qu' nithayiki qa' nejeelik'uha in yithayiki.

¹¹Qa nite' leke' pa'qu' nitujtseikanintaxik'ui pa' hats lunyejejju' pe' yojoko' in letuk. Pe' yojoko' in letuk hik hakha' Jesucristo.^t

¹²Pekhewe' qu' neniihinpha'm pe' hats yojoko' in letuk pe' wititsi', na'l olots leke' qu' nen'i qu' neniihinpha'm. Na'l pe'qu' nen'i oroye', na'l pe'qu' nen'i plata, na'l pe'qu' nen'i utel inyetets, na'l pe'qu' nen'i najak, na'l pe'qu' nen'i nakawejkii qa na'l pe'qu' nen'i pe' letkui pe' we'nisa'xik'i nakawejkii.^u

¹³Qa enewe'en ene' ⁴ithayijkitsle wetju⁴ pekhewe' niihinpha'm pe' wititsi' qa' nenikfe'lets hatse', qe na'l hatse' pa' fe't qa' hikpa' nethinij pa'qu' lunyeje' pe' ⁴ithayijkits me yiwu⁴l'enhetju' pa' fe't me i'nli'i qu' nite' niwu⁴l'enhetju'.^v

¹⁴Pakha' qu' nite' niwu⁴l'enhetju' hatse' pa' fe't pa' ⁴ithayijkit ma' qa na'l pa'qu' lenisit'e'.

¹⁵Qa pa'qu' niwu⁴l'enhetleju' pa' fe't week pa' ⁴ithayijkil'ttax, ma' qa' hame' pa'qu' lenisit'e', qa lakha'le qa' le'wise'ju' qa' ila'xe' in lunye'jek na'aj ilatik'ui na'aj fe't.^w

¹⁶¿Me nite' lenikfe'li'lets in ekheweli⁴ lets i'ntata pa' Intata qa pa' leqe Espíritu pakha'an qa i'nil'etji'kii?^x

¹⁷Qa pa'qu' niwu⁴l'enhetju' pe' lets i'ntata, qa pa' Intata qa' niwu⁴l'enhetji'ijju' ek pakha'an qe yiwu⁴l'enhetju' pe' yatsat'axij in letsi' pa' Intata, qa pe' yatsat'axij in letsi' pa' Intata pekhe'en ekheweli⁴.^y

Pa'qu' numti qu' nenikfe'lets pe' wekwek.

¹⁸Hasu'uj pa'qu' neneqfetsinhetlekii ekheweli⁴ in lijayani⁴ pa' Intata. Qu' nana'l pa'qu' numti qu' nenikfe'lets pe' wekwek in t'ejuyets ha'ne

^r 3:6 Hch 18:4-11; 1Co 4:15; 9:1; 15:1 ^s 3:9 1P 2:5 ^t 3:11 Is 28:16; Ro 15:20; 2Co 10:16; 11:4; Ga 1:6-9 ^u 3:12 Stg 5:3; Ap 17:4 ^v 3:13 2Ts 1:8; 1P 1:7,17; Pr 24:12; Mt 16:27; 2Co 5:10 ^w 3:15 Mt 9:22; Hch 16:30; Ef 2:8; Jud 23 ^x 3:16 Lc 1:21; Lv 26:11; Stg 4:5

^y 3:17 He 6:8; Sal 20:6; 1Co 7:14

sehe' epji', naqsiijkii yijat'ij qu' nenit'ijets qu' ham nenikfe'le'ets pe' wekwek, ma' qa' les qiy'e' yijat'ij qu' wekwek nenikfe'lets.^z

¹⁹ Qe pa' witikfeliyaxets pe' wekwek in t'ejuyets ha'ne sehe' epji' pa' Intata yit'ijets in nite' teqene'luijii. Qa hik ta'lijupi' ka' we'nik'a'ajji' Intata le'ljei in yit'ij: —*Pa' Intata yaqsiijkii in noph'e'lij'iju' pa' likfeliya'xtaxets pe' wekwek pekhewe'en.*— (Job 5:13)^a

²⁰ Qa yit'ij iye ke' le'ljei: —*Pa' Yatsat'ax'inij nikfe'lets pe' laqjamtkineyejeikii pe' wekwek wenikfelittaxets in ham weju'li'iij.*— (Sal 94:11)^b

²¹ Qa hik ta'lijupi', hasu'uj pa'qu' neniwqinhetij qu' hik lunye'je' qu' niyinii pa'qu' jukhewe'le qe week hats lantsat'etsi'lij.^c

²² Pablo, Apolos, Cefas (Pedro), ha'ne sehe' ipji', pa' witiña'x, pa' witwamhi', pa' hane'ej qa pa' mexe hamik'ui, enewe'en week lantsat'etsi'lij,^d

²³ qa ekheweli'li qa yatsat'etsi'li ejek ha' Cristo, qa ha' Cristo qa yatsat'axijek pa' Intata.^e

Pa'qu' li'ithayijkit'e pe'qu' netnek'enhe'yij pe' hats yijayan pa' Intata.

- 4** ¹Ekheweli'li les le'wis yijat'ij qu' umtii'li in yekheweli'li
 leq'ithayinenhei'e ha' Cristo qa tsejetlinenili'lijipji' in tefelhitii ekewe'
 pakha' lunyejeyi'm ene' sehe' ipji' ta'lets pa' Intata.^f
- ² Qa hik ta'lijupi' pekhewe' yithayiki ekewe'en les le'wis qu' ni'nq'ethinij
 in yijaa'ija pa'qu' nit'ij qa pa'qu' naqsiijkii iye.^g
- ³ Yakha' nite' tsitawje'meten inye'li'u' qu' etsje'taxi'lij qa pekhewep iye qu'
 netsje'taxi'j pa'qu' yijunye'je'. Qa nite' yakha'le iye qu' nata'li yiwets qu'
 hi'weju'lenij pa'qu' yijunye'je'.^h
- ⁴ qe qu' hoksi'wen in nite' haqsiijkii pa'qu' ul'axe' qa nite' ikji' qu'
 hats ye'le'wise'. Ha' Yatsat'ax'inij yijat'ij pa'qu' nit'ij yiwets qa yijaa'ija
 yijat'ij.ⁱ
- ⁵ Qa hik ta'lijupi' hasu'uj it'ilijets pe'ye' yatsathen, i'nl'i'i nite' natsathen.
 Hasu'uj itaqsunil'lijup hatse'lu' qu' nenenilittaxju' iye ha' Yatsat'ax'inij,
 ma' qa' nethinij ene' jukhew qa efuts pe' yat'intaxkii, qa' nikfelitets iye
 pe' ta'lijupi' pe' yaqsiijkii. Ma' qa pa' Intata qa' nit'ijets week ewilei ene'
 jukhew qa efuts pa'qu' ne'weju'lij.^j
- ⁶ Yejefets, in hit'ilij'e' ha' Apolos qa yakha' in k'iyeti'li ek'ui qe qa'
 nite' hiwakanine'kii pe'ye' hats'inha qa' menijatshenilij qu' nite'

^z **3:18** 2Co 11:3; Lc 16:8; Mt 5:22; Is 5:21; Jer 8:8-9; Ga 6:3 ^a **3:19** 1Co 1:18; Hch 15:15;
Ga 4:22; Lc 20:23 ^b **3:20** Mt 15:19; 1Ti 2:8 ^c **3:21** Ro 8:32 ^d **3:22** Jn 1:42; 8:51;

1Jn 5:12; Mt 10:21; Fil 3:10; Ro 8:38 ^e **3:23** Nm 3:12 ^f **4:1** Jn 18:36; Lc 16:1; 1Co 2:7

^g **4:2** Nm 12:7 ^h **4:3** Mt 5:19; 1Co 2:14 ⁱ **4:4** Hch 13:39 ^j **4:5** Lc 6:37; Mr 8:38; 1P 5:6;
2Co 10:18

ink'ahiti'iñik'ui pa' hats ikji' ke' hats we'nika'ajji', hats'inha qa' hame' pa'qu' numti qu' les le'wise' qa pekhewep qa' nite'ye'.^k

⁷ ¿Inhats'ek? ¿Lekpa' nanhinipji' pekhewep? ¿Lekpa' na'l e'm nite' nelisij pa' Dios? In week nelisij pa' Intata qa ,inhats'ek in leniwqinhetij qa hik ejunyej' qu' akha'ye'le qu' nata'l ewets in na'l e'm?

⁸ Hane'ej ekheweli' hik ejunyejeyi' qu' hats ham ham'i'il e'm.

Hats week na'lli'l e'm pe' hisu'unil. Hats hik ejunyejeyi' qu' hats e'wit'alheyi'ilij qa yekhewelli'li qa mexe. Yakha' hats hisu'untax qu' hats namets pa'lahats'ij qu' e'wit'alheyi'ilij. Ma' qa' yekheweljiiłek qu' yewit'alheye'jiiłek iye.

⁹ Qe yakha' humti pa' Intata qu' netswetsheni'fik'i pa' ts'enil'i' yekheweli'li in ya'apostolitsi'l, hik yijunyejeyi'li ne'ej hats jutsiqets qu' natlanhetiju', ma' qa' week netsjejl'ju' ene' week jukhew qa efuts qa pe' angelits iye wa's heiłets.

¹⁰ Yekheweli'li in henfeli'li ha' Cristo qa hik yijunyejeyi'li qu' nite' heiqleneļuyi'ilikii, qa ekhewelli'li in hijayani'li ha' Cristo qa hik ejunyejeyi'li qu' les eik'une'yil wetju'. Yekheweli'li hik yijunyejeyi'li qu' yawalxalitsi'il qa ekhewelli'li qa hik ejunyejeyi'li qu' et'unitsi'l. Ekheweli'li hik ejunyejeyi'li qu' newqinheti'li ene' jukhew qa efuts qa yekhewelli'li qa hik yijunyejeyi'li qu' nite' netsiwqinheti'li.

¹¹ Hane'ej yamiji in nite' qi pa'qu' hetuji'li qa k'iyipkuni'liju', qa nite' qi iye pa'qu' iweli'ye' qu' nek'iya'alji', qa ham iye pe'qu' yeqhinatayi'li', ene' jukhew qi in tsawitji'li', qa ham iye pa'qu' yitseet'i'liha.

¹² Qa in yamets in heyithayi'yi'li ene' yikoyeyi'li ma' qa qi in heyithayi'yi'li. Ne'ej ul'etsik'i l'anyejeyi'li yiwets, qa haqsiili'mijkii na'aj le'wis, qa in hayawitjaxtii taxi'li qa he'nt'unhethi'liju'li.

¹³ Ne'ej wotk'onil'lyijkii yit'liji yiwets in ul'ax pa' haqsiilijkii, qa yekheweli'li qa haqsi'ji'lijetskii qu' ye'le'tsi'li wetju'. Hane'ej yamiji in hik leqjunyejeyi'liyij qu' leq'iliye' ha'ne sehe' epji', hik yijunyejeyi'li ne'ej hats ham leke'le' lewumulkii ene' week.ⁿ

¹⁴ Nite' hika'ał e'm ekewe'en qu' k'ewepinheti'li wetju', hika'ał e'm qe hik lunye'li qu' k'eyilitsi'liha in qi in k'esu'unil qa' k'efeelili'mha,^o

¹⁵ qe qu' olootsetaxija pe'qu' aqa maestroli'liipji' ha' Cristo qa nite'le olots pe'qu' atatali'li. Yakha' ye'l'ewi'li in atata'ałyij qe yakha' k'ijatshenili'li ha' Jesucristo in wa'm infi qa nite' leqeku'ułik'i.^p

¹⁶ Qa hik ta'lijupi', k'iyini'liji ewets qu' ojonketili'li aka' yijunye'li.

¹⁷ Hik ta'lijupi' iye in he'nukini'li ei ha' Timoteo, hikha' qi in hisu'un hik lunye'li qu' ya'se', qa qi iye in nite' yeqeku' ha' Yatsat'ax'inij. Ma' qa łakha' qu' nata'lets qu' nite' antapiyi'li'lik'i kekhewe' hats k'ijatshenili'li t'ejuyets

^k 4:6 Hch 9:30; Tit 3:13 ^l 4:10 1P 5:14 ^m 4:12 2Jn 8; Hch 18:3 ⁿ 4:13 Is 64:6; Lm 3:45

^o 4:14 1Ts 2:11; Flm 1 ^p 4:15 Ga 4:19; Flm 10

ha' Cristo, hik kekhewe' iye hijatshenij he' week witsetiikal he' i'ni' he'
yijayaanija iye ha' Cristo.⁴

¹⁸ Qe na'l ekheweli'l pe' weniwqinhettax qe yumtitax qu' nite' hetpili'l ei
iye hatse' qu' natsami'l ei.

¹⁹ Qa qu' ḥekke'yil'ij ha' Yatsat'ax'inij qa' aje'e'l natsami'l ei, ma' qa'
hi'weenija pekhewe' weniwqinhettax, qa nite' hisu'un qu' ḥelijeye'lē qe
hisu'un yijat'ij qu' hi'wen qu' ḥekke'ye' qu' naqsijjkii.^r

²⁰ Qe qu' netnek'enhei pa' Intata nite' uja'xle pe'qu' wi'tlijeye' qu' jutsiqaxi'l,ij,
qe jutsiqaxij iye pa' ḥet'unha'x pa' Intata in yi'nk'aihit pa'qu' injunyejeye'!

²¹ ¿Ełekpa' hisu'unil' qu' yijunye'je' qu' natsamtaxil' ei? ¿Me k'atanitheni'l?
¿Me i'nli'i qu' k'esu'unil' qa qu' nite' heniwqinhete'ji' iye?^s

Pa' ewi'l witwu'lax i'nji'teje'm pe' te'lijtsii.

5 ¹ Te'niihei ekheweli'l in na'l pa' ewi'l yaqsijjkii aka' qi in ul'ax
wiikfik'i. Nite' yaqsijjkii iye aka'an ne' nite' yijayan pa' Intata, pa'
iki'lkii pe' ḥunhetse'.^t

² Qa aka'an in ḥunye'jkii ekheweli'l qa ḥeniwqinheti'ljjii!. Les ḥe'wistax
yijat'ij qek ika'metetsi'lkkii in ḥunye'jkii aka'an, hats'inha pa' yaqsijjkii
aka'an qa' iwu'm ekuni'lifik'i. Hasu'uj na'ni'l etji'teje'm qu' onot'axi'l,ij
wetju'l pa' Intata.^u

³ Yakha' in nite' ha'ntaxi'l etji'teje'm, qa pakha'le yeqe espíritu qa hik
ḥunye'j qu' na'ni'l etji'teje'm. Qa hik ta'lijupi', in hats ha'ni'l,ij etji'teje'm
aka' qu' efenyejeyi'l,ij pa' jukhew ul'ax pa' yaqsijjkii.^v

⁴ Onot'axi'l,ij wetju'l ka' hii ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo, qa yakha' qa hats
hik ḥunye'j qu' ha'ni'l etji'teje'm. Pa' ḥet'unha'x ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo
qu' nata'l,ets

⁵ qu' hisi'l,ij pa' jukhew pa' Satanás hats'inha qu' niwu'l'enhetijkii pa'
yisu'unji' pa' ḥese'n, hats'inha pa' li'lax qa' ḥe'wise'ju' hatse' pa' ḥeqe
neļuji' ha' Yatsat'ax'inij Jesús.^w

⁶ Nite' ḥe'wis in ḥetetjunuttaxiljkii aka'an. ¿Me nite' ḥenikfe'li'l,ets ne'ej
levadura in ḥammi'sletax qa in yiju'fjufinhetik'i na'aj fo'ji' ma' qa qix^x

⁷ Iwu'mi'lifik'i pe' levadura ḥawamhi' hats'inha qa hik ejunyejeyi'l,ij na'aj
ink'ayik fooji' ham levaduraye'. Ekheweli'l fo'ji' nite' yetsji'l,ij pe'qu'
levaduraye', ma' qa hats ju'un ji'teje'm pa' ḥe'wis neļu Pascua qe ha' Cristo
hats talanhettii infi pa'aj.^y

⁸ Qa hik ta'lijupi' yape jitaqsiijkii pa' ḥe'wis neļu Pascua qa hasu'uj qu'
jineneṣsi'l,ij pe' levadura ḥawamhi' qa pe' levadura ul'ax pa' ḥunye'j

⁴ 4:17 2Co 9:3; Ef 6:21-22; Col 4:7-8; Flm 1:12; Nm 12:7 ^r 4:19 Hch 19:21; 1Co 16:5;

2Co 1:15-16 ^s 4:21 2Co 1:23; 2:1,3; 12:20-21; 13:2,10; Stg 3:13 ^t 5:1 1Ts 4:3; Ga 1:16;

Lv 18:8; Dt 22:30; 27:20 ^u 5:2 Lc 6:25 ^v 5:3 Col 2:5; 1Ts 2:17 ^w 5:5 1Jn 5:16; Mt 25:13;

Hch 2:20; Fil 1:6 ^x 5:6 Lc 13:21; Ga 5:9 ^y 5:7 Ex 12

qa uł'ax iye pa' yaqsijkii. Ham yijat'ij levaduraye' qe inekhewel ja'pan pa' ḥunyejei yijaa'ija qa ḥe'wis iye, qa yijaa'ija iye pa'qu' hats nit'ij qa yaqsijkii.^z

⁹Ka' hayiits yifaakanek'ił ei hi'ttaxi'lıj ewets qu' hasu'uj ni'lıj ji'teje'mkii pekhewe' wanawitjiłe hats tewhe'yeitax qa pe' mexe hamtax ḥewhe'yetse!.^a

¹⁰Aka'an in hit'ılıj ewets nite' hit'ijets qu' me'nitonı'lı'mets pekhewe' yatsat'etsij ha'ne sehe' epji', pe' wanawitjiłe hats tewhe'yeitax qa pe' mexe hamtax ḥewhe'yetse!, qa pe' yisu'un qu' aje'eł nana'lı'm na'aj ineqwenij, qa pe' aqaqanhetsitsijkii pe'ye' qe ejtenhetsits, qa pe' iyinii pe' witeqsi'nq'alits, qe qu' hik aka' hit'ılıj ewets, ewi'lıhetax in ḥeke' qu' ma'alik'uifik'i ha'ne week sehe' epji'.^b

¹¹Aka' tseqitijineyuu'lıj ewetsha aka'an, hasu'uj a'qapitsi'lıj pakha' qu' nittaxijets in yijayan ha' Cristo qa wanawitjiłe in hats tewhe'yeitax i'nlı'i qu' mexe hame'tax ḥewhe'ye'ye', i'nlı'i na'aj yisu'un qu' aje'eł nana'lı'm na'aj ineqwenij, i'nlı'i na'aj iyinii pe' witeqsi'nq'alits, i'nlı'i na'aj its'iyoptox, i'nlı'i na'aj yek'uwest qe i'nlı'i na'aj aqaqanhetsaxijkii pe'ye' qe ejtenhetsax. Qu' hik ḥunye'je' ekewe'en pe'ye' in yit'ijets in yijayan ha' Cristo, qa hasu'uj iye qu' ekufeyi'lıkkii.^c

¹²¿Me yithayijkit qu' hejetik'ui qu' hitani'thenij pa' ḥunyejei pekhewe' nite' yijayan ha' Cristo? ¿Qa me nite' ekheweli'lıj qu' jelı'lık'ui qa' itanitheni'lıj iye pa' ḥunyejei pe' yijayan ha' Cristo?^d

¹³Qa pakha'le Dios qa' nejetik'uyek qa nitanithenijkek hatse' pa' ḥunyejei pekhewe' nite' yijayan ha' Cristo. *iWu'mi'lıfik'i pakha' yaqsijkii pa' uł'ax i'ni'lıj etji'teje'm!*

(Dt 21:21)

Ekheweli'lıj qu' jelı'lık'ui pa'qu' ḥunyejeye' pe' hats yijayan pa' Intata.

6 ¹Ekheweli'lıj in hats ḥijayani'lıj ha' Cristo qu' nana'l pe'qu' uł'etse' wetju'lıj ekheweli'lıj ¿qa inhats'ek qu' ma'alijii pa'qu' jueze' in nite' tek'enets ha' Cristo qa nite' ḥakilijii pe' yijayan ha' Cristo?^e

²¿Ye' me nite' ḥenikfe'li'lı'lets pekhewe' yatsat'etsij pa' Intata in hik pekhewe' pe' yejetik'ui hatse' pa' ḥunyejei ene' week sehe' epji'? In ekheweli'lıj pe' yejetik'ui hatse' pa' ḥunyejei ene' week sehe' epji', ¿qa inhats'ek qu'nte' ḥeke'ye' qu' ejeli'lık'ui eke' mexe nite' jutsitetstax?

³¿Me nite' ḥenikfe'li'lı'lets iye in inekhewel jitejetik'ui iye hatse' pa' ḥunyejei pe' angelits? ¿Qa inhats'ek qu'nte' ḥeke'ye' qu' jintejetik'ui pe' wekwek ha'ne sehe' epji'?

^z 5:8 Lc 13:21; Mr 7:22; Ro 1:29 ^a 5:9 2Ts 3:14; 1Co 6:9; Ef 5:5; 1Ti 1:10; He 12:16; 13:4;

Ap 21:8; 22:15 ^b 5:10 Ef 5:5; Lc 18:11; Jn 17:6 ^c 5:11 2Ts 3:6; 1Co 6:10 ^d 5:12 Lc 6:37

^e 6:1 Mt 18:15-17

⁴In na'l pe' wekwek qu' aqsi'ji'ju' lunyejeikii pe' tek'enets ha' Cristo, ḡme qa' ku'mi'lijiji' pekhewe' nite' nikfe'lets pe'ye' pe' te'lijtsii qu' nejetik'ui?^f

⁵Hit'ilij ewets aka'an qe qa' newepinheti' wetju'. ḡYe' me ham pa'qu' ewi'le' qu' na'nii' etji'teje'm qu' les nenikfe'lets qu' nejetik'ui pa'qu' lunyejeye'kii pe' tek'enets ha' Cristo?^g

⁶¿Qe in u'lets wetju' pe' tek'enets ha' Cristo, qa leka'xi' hii pa'qu' jueze' nite' tek'enets ha' Cristo?^h

⁷In ekhewelli'ił wetju' hats lijanilik'i wiikfik'i. ḡInhats'ek in nite' ient'unhethi'iliju' yijat'ij pakha' nite' le'wisju'? ḡInhats'ek in nite' liwejinli'lı yijat'ij pa'qu' hats net'ejteni'lı e'm?ⁱ

⁸Qa ju'f qa ekhewelli'ił in laqsiilikii pakha' nite' le'wisju' qa lejteni'likii iye, qa ekewe'en laqsi'ji'li'mijkii pekhewe' hats ejefetstaxilipji' ha' Cristo.

⁹¿Ye' me nite' lenikfe'li'lets pekhewe' nite' yatsathen in nite' i'nji'teje'm hatse' pa' tenek'enheiji' pa' Intata? Hasu'uj manawitjili'lı, qe nite' i'nji'teje'm hatse' pa' tenek'enheiji' pa' Intata pekhewe' wanawitjili'lı'kii i'lesenits mexe hamtax ɬewhe'yel'ye'tax, qa pe' iyinii pe' witeqsi'nq'alits, qa pekhewe' wanawitjile hats tewhe'yeitax, qa pe' we'twefun, qa pe' efutsłe wetju', qa pe' jukhewle wetju'^j,

¹⁰qa pe' ejtenhetsits, qa pe' yisu'un qu' aje'eł nana'li'm na'aj ineqwenij, qa pe' yek'uwtiju'kii, qa pe' its'iyoptots, qa pe' aqaqanhetsitsij pe'ye' qe ejtenhetsits. Week enewe'en nite' i'nji'teje'm hatse' pa' tenek'enheiji' pa' Dios.^k

¹¹Ekewe'en ekheweli'lı na'l pe'qu' uja'xe' qu' naqsiikkii pa'aj, qa hane'ej qa hats tetlijili'ejju' ekewe'en, qa hats t'ejuyi'lı ewets pa' Dios qa hats ham ekumhifkine'yili'lı qe ta'lets aka' hiji' ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo qa ta'lets iye pa' leqe Espíritu pa' Dios.^l

Ha'ne i'nese'n t'ejuyets pa' Yatsat'ax'inij.

¹²Yijaa'ija in wenit'ij: —Week lenexke'ej pa'qu' jintesu'un qu' jintaqsiikkii,— qa nite'le week qu' yekeli'iju'. —Week lenexke'ej pa'qu' jintesu'un qu' jintaqsiikkii,— qa nite'le yexke'ej pa'qu' netnek'enheiyipji' eke' wekwek.^m

¹³Na'aj inaq t'ejuyets inkutjii qa inkutjii qa t'ejuyetsek na'aj inaq.

Qa yiwu'mle hatse' pa' Intata enewe' wetsjuk. Qa ha'nele i'nese'n qa nite' t'ejuyetsek qu' jinanawitjili'lı pekhewepe', qe t'ejuyets yijat'ij pa' Yatsat'ax'inij qa pa' Yatsat'ax'inij qa t'ejuyets ha'ne i'nese'n.ⁿ

^f **6:4** Lc 18:9 ^g **6:5** 1Co 4:14; Hch 9:30 ^h **6:6** Lc 12:46 ⁱ **6:7** Ro 11:12; Ap 2:11; Mr 10:19

^j **6:9** Lc 16:10; 18:11; Mr 1:15; Hch 20:25; Ef 5:5; Gn 19:5 ^k **6:10** Jn 10:1; Ef 5:5; 1Co 5:11; Lc 18:11 ^l **6:11** Ef 2:2-3; 4:22; 5:8; Tit 3:3; Lc 11:2 ^m **6:12** Jn 18:31 ⁿ **6:13** 1Ti 6:8;
1Ts 4:3

¹⁴ Pa' Intata in yiñin iye pa'aj ha' Yatsat'ax'inij qa' jiniñinji'jek iye hatse' qu' nata'lets pa' let'unha'x.^o

¹⁵ ¿Me nite' lenikfe'li'lets in ekheweli'l tewekwekits pa' l'ese'n ha' Cristo? ¿Me leke' qu' henit'iji' pe'ye' pe' tewekwekits pa' l'ese'n ha' Cristo ma' qa' haqsijjkii qu' tewekweki'ij pe'qu' witquesu'ye'? ¡Nite', nite' leke' aka'an!^p

¹⁶ ¿Ye' me nite' lenikfe'li'lets na'aj jukhew qu' qapi'l' qa nawitji pe'qu' witquesu'ye', ma' qa hats hik lñunye'j qu' ewi'l l'ese'n'i'il? Qe ke' we'nika'ajji' Intata le'lijkei yit'ij: —In qap wetju'l, ma' qa hats nite' wetsjuk hats ewi'l pa' wit'ese'n.— *(Gn 2:24)*

¹⁷ Qa pakha'le qu' ewi'l na'n'i'l' ha' Yatsat'ax'inij, ma' qa ewi'l pa' lñunyejeyi'l.^q

¹⁸ Ilati'luk'uha pe' wanawitji'ijju'kii l'esenits. Week kekhewep ul'ets yaqsijjkii na'aj jukhew qa efu iye ekewe'en i'nik'uifik'i ha'n'e i'nese'n. Qa pakha'le wanawitjili'ij l'ese'n qa lakahati'ij pa' l'ese'n in yenji'teje'm pa' ul'ax.^r

¹⁹ ¿Me nite' lenikfe'li'lets in ekheweli'l letsil'i'ej pa' Espíritu Santo qa hikpa' i'nil'etji', pakha'an nelisi'lij pa' Intata, ma' qa nite' ekheweli'l qu' antsat'etsi'l etji?^s

²⁰ Qe ekheweli'l hats tanaqha'yets pa' ajanyejeyi'l. Qa hik ta'lujupi', weeki'ijha pe' esenitsi'l qu' iwqinheti'l pa' Intata.^t

Pekhewe' hats tewhe'yeiju!.

7 ¹Hane'ej qa' henfeli'l e'm ka' lenq'ika'alijji qu' atsfaakani'lij.
Le'wistax pa'qu' jukhewe' qu' hasu'uj netewhe'yei.

²Qa nexkewethi'ij qu' nanawitjili'ij l'ese'n. Qa hik ta'lujupi' pa'qu' jukhewe' ewi'He pe'qu' tewhe'yeeyi'ija qa efu iye qa ewi'He iye pa'qu' tewhe'yeeyi'ija.^u

³Pa'qu' jukhewe' naqsiimijkii pa' t'ejuyets pe'qu' tewhe'ye'ye', qa efu iye naqsiimijkii pa' t'ejuyets pa'qu' tewhe'ye'ye!.^v

⁴Pe' efu hats nite' yatsat'axletij l'ese'n, hats yatsat'axij pa'qu' tewhe'ye'ye'. Hik lñunye'j iye pa'qu' jukhewe' hats nite' yatsat'axletij l'ese'n hats yatsat'axij pe'qu' tewhe'ye'ye'.

⁵Qa hik ta'lujupi' hasu'uj not'oqowe'yiju'l pa' hats t'ejuyets qu' leqfenye'ji'ij pe' tewhe'ye' qa efu iye hik lñunye'j iye hasu'uj not'oqowe'yiju'l pa' t'ejuyets qu' leqfenye'ji'ij pa' tewhe'ye'. Qa qu' nana'l pa'qu'lahats'i'ij qu' week lexkeli'ij qu' laje'li'ij qu'nte' qape' eku'n wetju'l qe qa naftsin eku'n qu' niyiniiha pa' Intata, ma' qa' ink'aye'le qa' qape'

^o 6:14 Mr 5:30; Lc 1:35; 6:19; Hch 19:11; 2Co 13:4; Ap 11:17 ^p 6:15 Ro 12:5; 1Co 12:27;

Ef 5:30 ^q 6:17 Jn 11:52; Sal 51:12 ^r 6:18 Stg 4:7; 1Co 10:8 ^s 6:19 Lc 1:21; Ro 8:9,23;

1Co 7:40; 2Co 4:13; Jud 19; Stg 4:5; 1Jn 4:4 ^t 6:20 2P 2:1 ^u 7:2 1Ts 4:3; Mt 1:6; 1P 3:1

^v 7:3 Ro 13:7

wetju'ł iye, qe qu' ḥaje'hi'ij qu'nte' qape' eku'n wetju'ł, ma' qa pa' Satanás qa'nte' najaajini'ił qu' nata'lets in nite' e'weju'hi'iju'ł pa' ul'ax.^w

6 Qa aka'an in hit'lij ewets nite' ikji' qu' hik aka' aqsiilikjii, pekhewe'le qu' nisu'un qa' naqsijkii.

7 Qi in hisu'ntax qu' hik ejunyejeyi'ł ka' yijunye'j, qa nite'le łunyejei wetju'ł pe' jiyełisj pa' Intata week ewilei inekhewel.^x

8 Qa pe' mente' tewhe'yei qa pe' wikiihalei iye hit'ijets le'wistax qu' hik łunyejeye' aka' yijunye'j.^y

9 Qa qu' nite' e'weju'hi'iju'ł qu' hame' pe'qu' a'qapi'i qa' ewhe'yei, qe les le'wis in łewhe'yei qa nite' hik łunye'j in hik ejunye'j qu' iwujkin in hisu'ntax qu' manawitji'ł pe'ye!^z

10 Pekhewe' hats tewhe'yei qu' hit'ijets aka'an, nite' ta'łle yiwets qu' hit'ij, qe hakha' ta'lets yijat'ij hik hakha' ha' Yatsat'ets'inij: pe' efuts hasu'uj nukinkii pa'qu' łewhe'ye'ye!, hasu'uj nenweqleyu'.^a

11 Qa qu'le nukinkii pa'qu' łewhe'ye'ye' niweqleyu'łe, qa hasu'uj qu' nowo'oikii iye pe'ye' iye łewhe'ye'ye', le'sitsi'ł wetju'ł yijat'ij pa'qu' łewhe'ye'ye!. Qa pa'qu' jukhewe' hik łunye'j iye hasu'uj nili'ij pe'qu' łewhe'ye'ye'.^b

12 Na'l iye ke' tseqfelinhe'yu'łiż e'm, nite' yittaxij yiwets pa' Yatsat'ax'inij qa yakha'le in humti qu' natsathen. Qu' nana'l pa'qu' jukhewe' hats yijayaanija ha' Jesús qa pekhe'le qu' łewhe'ye'ye' qa nite' yijayan ha' Jesús, pe' efu qa nite'le yisu'un qu' nili'ij pa' łewhe'ye', ma' qa pa' jukhew qa' hasu'uj nili'ij, hasu'uj neweqle'et.^c

13 Qa pe'qu' efuye! qu' hats nijayanija ha' Jesús qa pakha'le qu' łewhe'ye'ye' qa nite' yijayan ha' Jesús, pa' jukhew qa nite'le yisu'un qu' nili'ij pe' łewhe'ye', qa pe' efu qa' hasu'uj nili'ij, hasu'uj neweqle'et.

14 Qe pa'qu' jukhewe' in nite' yijayantax ha' Jesús qa hikłe łunye'j qu' netnekumhi'yi' qe pe' łewhe'ye' yijayan ha' Jesús qa nite'le yatsat'axij pa' Intata pa' jukhew. Qa pe'qu' efuye' in nite' yijayantax ha' Jesús qa hikłe łunye'j iye qu' netnekumhi'yi' qe pa' łewhe'ye' yijayan ha' Jesús qa nite'le yatsat'axij pa' Intata pe' efu. Qe qu' nite' hik aka' łunye'je!, pe' łelits qekha nite' natsat'ets taxij pa' Intata qa ha'neli'ij qa hats yatsat'etsij.^d

15 Pa' witiwhe'ye' i'nl'i pe' witiwhe'ye' nite' yijayan ha' Jesús in q'i'ija in yisu'un qu' neweqle, qa' hasu'uj nenyejinju' i'nl'i qu' hasu'uj amani'ijup. Qa aka'an in łunye'jki qa pa' witiwhe'ye' i'nl'i pe' witiwhe'ye' yijayan ha' Jesús qa hats nite' tenek'enhe'yipji' pa' witiwhe'ye'ye'j, qe pa' Intata yisu'un qu' ham peeyi'ijkii.

16 Efu, yijayan ha' Jesús, nite' łenikfe'lets pa' ewhe'ye' me tek'enets hatse' ha' Jesús qu' nata'ł ewets. Qa jukhew iye hik łunye'j, nite' łenikfe'lets pe' ewhe'ye' me tek'enets hatse' ha' Jesús qu' nata'ł ewets.

^w 7:5 Mr 10:19 ^x 7:7 2Co 1:11 ^y 7:8 Stg 1:27 ^z 7:9 1Co 9:25; 1Ti 5:14 ^a 7:10 1Ti 5:14

^b 7:11 Dt 22:19 ^c 7:12 Hch 9:30 ^d 7:14 Lc 11:2

Hasu'uj ili'ijj pa' hats ḥithayiki.

¹⁷Pakhap iye qu' hit'ilijj ewets, week ewilei ekheweli'l hats yijayan ha' Yatsat'ax'inij, aqsiijjkii pakha' hats t'eku'mi'l hij eiji'kii pa' Intata qu' aqsiijjkii hikpa' taya'yil'hij ei. Hik aka' hijatshenji'jj he' week hats yijayaanja ha' Jesús i'n'i' ek hekhewep witsetits.^e

¹⁸Qu' nana'l pa'qu' hats net'ekumiji'l pa' Intata qa hatsle yaqsiijjkii pa'a'j kakha' yiwu'm ḥaxpa's (circuncisión), qa' hasu'uj nisu'un qu' nat'intaxkii. Qa qu' nana'l pa'qu' hats net'ekumiji'l pa' Intata qa nite'le yaqsiijjkii pa'a'j kakha' yiwu'm ḥaxpa's (circuncisión), qa hasu'uj nisu'un qu' naqsiijjkii.

¹⁹Inye'jlu' pakha' qu' hats naqsi'jtaxijkii pa'a'j kakha' yiwu'm ḥaxpa's (circuncisión) qa inye'jlu' iye pakha' qu' mexente' naqsi'jtaxijkii kakha'an, qe pa' les te'wis yijat'ij pakha'an, qu' jintek'enets pa' Intata.

²⁰Week ewilei ekheweli'l in i'nk'a t'eku'miiji'l pa' Intata qa hasu'uj qu' ili'ijj pa'qu' hayiits aqsiijjkii ḥithayiki'il.

²¹Qu' e'witlinek'e in i'nk'a t'eku'm eiji'l pa' Intata, hasu'uj natawje'meten, qa qu' nana'l pa'qu' ḥeke'ye' qu' natsjilinfik'i qa hikpa' iwq'axinij qu' aqsiijjkii.

²²Qe pa'qu' witlinek'e in i'nk'a t'eku'miiji'l pa' Yatsat'ax'inij, pakha'an in witlinek mexe nite' tenek'enhe'yipji' ha' Yatsat'ax'inij. Qa hik ḥunye'j iye na'aj nite' witlinektax in i'nk'a t'eku'miiji'l ha' Yatsat'ax'inij, pakha'an qa hats witlinek tenek'enhe'yipji' ha' Cristo.^f

²³Ekheweli'l hats tanaqha'yets pa' ajanyejeyi'l, qa hik ta'lijupi' hasu'uj ḥelinheyi'il ej ene' jukhew.^g

²⁴Yegefets, week ewilei ekheweli'l ni'ilijjupha pa' Intata qu' hasu'uj ili'ijj pa'qu' hayiits aqsiijjkii ḥithayiki'il.

Pekhewe' mexente' tewhe'yei.

²⁵Pakhap iye, pekhewe' mexente' tewhe'yei, ham wi'tlijeye' qu' net'ejuyets qu' nata'lets ha' Yatsat'ax'inij qa hisu'unle qu' hit'ijets kakha' humti, qa ḥeke' qu' umti'il qu' yijaayi'ija qe tsikfe'lets ha' Yatsat'ax'inij in tselisij pa' ḥeqi'fenkeye'j.^h

²⁶Yakha' humti ene' neļutsji' in mexe iwe'me't jutsitets qa les te'wis qu' mexe amaneye'le eku'ni'l hij pa' hats ejunyejeyi'l.

²⁷Pa'qu' hats netewhe'yei, hasu'uj nenweqleyu'. Qa pa'qu' mexe ham ḥewhe'ye'ye' qa hasu'uj nowo eku'niikii.

²⁸Qu' ewhe'yei nite' ul'ax. Qa pe'qu' inanyi'ye' qu' netewhe'yei nite' ul'ax. Qa lesle, qa hik aka'le tsexkewettaxilij ewets.ⁱ

^e 7:17 Col 3:15 ^f 7:22 Ro 1:1; 2Ti 2:24 ^g 7:23 2P 2:1 ^h 7:25 Mt 5:7; Mr 5:19; Lc 1:50; Nm 12:7 ⁱ 7:28 1Ti 5:14

²⁹ Yejefets, aka' tseqitijineyu'ułij ewetsha aka'an: hats nite' qi pa' ja'maneyij inqenełu. Pekhewe' hats tewhe'yei hik ɬunyejeye' qu' mexe hamitsi'lim.^j

³⁰ Pekhewe' qu' napju' hatse' hik ɬunyejeye' qu' nite' nape'ju', qa pe'qu' qi qu' ɬe'sitsi'lmkii hik ɬunyejeye' qu' nite' ɬe'sitsi'lmkii, qa pe'qu' nataqha'yets pe'ye' hik ɬunyejeye' qu' nite' natsat'etsi'ljj.^k

³¹ Pekhewe' yiwq'axinij pe'ye' ha'ne sehe' epji' hik ɬunyejeye' qu' nite' niwq'axineh'iij qe yaftsin ha' Yatsat'ax'inij, qe ha'ne sehe' nite' amanij hatse' aka' ɬunye'lj.^l

³² Hisu'untax qu' hame' pa'qu' qi qu' natawje'meteni'l. Na'aj ham ɬewhe'ye'ye' uja'xle in yijamti'ets pe' wekwek t'ejuyets ha' Yatsat'ax'inij qa pa'qu' ni'sinhetij iye ha' Yatsat'ax'inij.^m

³³ Qa na'ajle hats tewhe'yei qa yijamti'etsek pe' wekwek ha'ne sehe' epji' qa pa'qu' ni'sinheti'mkii pe'qu' ɬewhe'ye'ye',

³⁴ ma' qa pa' ɬaqjamtokineye'jkii qa olotsiiji' yeqet'etsju'kii. Ne'ej efu ham ɬewhe'ye'ye' qa ne'ej mexe inanyi', uja'xle in yijamti'ets pe' wekwek t'ejuyets ha' Yatsat'ax'inij hats'inha qa nite' yaqsiijkii pa'qu' ul'axe' in t'ejuyets pe' ɬesenits qa in t'ejuyets pe' ɬaqjamtokineyejeikii. Qa ne'ejle hats tewhe'yei qa yijamti'etsek pe' wekwek ha'ne sehe' epji' qa pa'qu' ni'sinheti'mkii pe'qu' ɬewhe'ye'ye'.ⁿ

³⁵ Hit'iłij ewets ekewe'en qe qa' k'efeni'l. Nite' hit'iłij ewets qu' hasu'uj ewhe'ye'yi'l. Ewi'He in hisu'un qu' aqsiılıjkii pa'qu' les ɬe'wise', ma' qa' les i'thayi'metsitsi'ilii ha' Yatsat'ax'inij.

³⁶ Pa'qu' jukhewe' in na'l pe'qu' hats neniwjutsiqeni'l wetju'l, qa in hats week yumti enewe' wetsjuk qu' les ɬe'wise' qu' yape netewhe'yeiju' in hats ɬeke' pekhe'en pa' ɬilanye'j qu' netewhe'yei, qa' netewhe'yeiju', nite' ul'ax.

³⁷ Pa'qu' jukhewe' in na'l pe'qu' hats neniwjutsiqeni'l wetju'l, qa in t'uniju'l qa yumti qu' les ɬe'wise'ju' qu' mexente' ɬewheyeye'eku'nij, qa ɬe'wisijupi' iye, nite' witwu'lax.^o

³⁸ Ye'ehe, pekhewe' yisu'un in tewhe'yeiju' ɬe'wisijupi', qa pekhewe' yisu'un qu' mexente' netewhe'ye'ye' eku'nju' les ɬe'wisijupi'.

³⁹ Pe' efu hik ɬunye'lj qu' newet-sifinets pa' ɬewhe'ye' in mexe iła'x pakha'an. Qa qu' nawal'mle pa' ɬewhe'ye', ma' qa hats ɬeke' qu' nowo'oikii iye pa'qu' i'nk'a ɬewhe'ye'yi'ij iye, qa hasu'ujle nit'ij ne' nite' yijayan ha' Yatsat'ax'inij.

⁴⁰ Qa yakha'le qa humti qu' les ɬe'wisi'imkii qu'nte' netewhe'ye'ye' iye pe'qu' wikiihale'ye'. Aka'an humti qu' nata'lets pa' Intata ɬeqe Espíritu qa hit'ij.

^j 7:29 Ro 13:11 ^k 7:30 Fil 1:18 ^l 7:31 Mr 13:7; 1Jn 2:8 ^m 7:32 1Ts 4:1 ⁿ 7:34 1Ti 5:5

^o 7:37 Jn 1:13

Na'aj tenekui talanheti'yifi pe' witeqsi'nq'alits.

8 ¹Hane'ej qa pakhap iye. In t'ejuyets na'aj tenekui talanheti'yifi ne'ej witeqsi'nq'alits, qa yijaa'ija in week jinikfe'lets aka'an. Qa lesle' le'wis qu' jinenikfelitets pa' witikfeliya'xkii in ḫeke' qu' naqsijjkii qu' jineniwqinhet, qa pakha'le witeqsu'unka'x qa ḫeke' qu' naqsijkiyek qu' jintiihinpha'm pekhewepe.^p

²Pa'qu' numti qu' nana'l hikfeliya'xe'ets pe'y'e', pakha'an mexente' nikfe'lets aka' les le'wistax qek nenikfe'lets.^q

³Qa pakha' qu' nisu'un pa' Intata, qa pa' Intata qa nikfe'lij pakha'an.^r

⁴Ma' hayits, hane'ej qa' jinamets iye in t'ejuyets qu' jinteļuj pa' ḫese'n pe' talanheti'yifi pe' witeqsi'nq'alits. Inekhewel jinikfee'letsha in haamija pa'qu' ḫeke'y'e' pekhewe' witeqsi'nq'alits, qa jinikfee'letsha iye in na'l pa' ewi'He in Dios. Ham iye pe'y'e' iye.^s

⁵Qe in yemjeetax in olotstax wenit'ijets dios qa wenit'ijets iye yatsat'axyij qa tumtaxtiitax qu' na'nji' ha'ne wa's qa ha'ne week sehe' ipji' iye,^t

⁶qa inekhewelle qa jinikfe'lets in ewi'He pa' Dioosija, hikpa' Intata, qa hik pakha' iye ji'hiyijup. Qa na'l iye ha' ewi'He in Yatsat'ets'inij, hikha' Jesucristo, hikha' yaqsijjkii pa'aj ene' week, qa hikha' iye jiyeļisij pe' inihi.^u

⁷Qa nite'le je'week qu' jinenikfe'lets aka'an, qe na'l pe' mexe amaneyijkii pekhewe' witeqsi'nq'alits, qa in tuj pe' ḫesenits testiji'iij pe' witeqsi'nq'alits, qa pe' ḫatawjets in mente' t'units qa yoksi'wen in yumti qu' naqsijjkii pa' ul'ax, ma' qa itawje'met.

⁸Qa nite'le ta'lets pa'qu' jinteļuj qu' jinisu'un pa' Intata, qe nite' ta'lets qu' les jinisu'un qu' jinteļuj, qa nite' jiyuten iye qu'nte' jinteļuje!.^v

⁹Qa ekheweli'i in hats ḫenikfe'li'lets in week ḫeke' pa'qu' jinteļuj, qa hasu'uji'e qu'nte' enkewet'i'li'lets aka'an pekhewe' mexe nite' t'unitsij in yijayan pa' Intata qu' hik tunye'je' qu' ḫalanki'yilifi ute.^w

¹⁰Qe pa'qu' mexente' net'uni'ijha qu' ne'wenetsji' pa'qu' ḫenku'wet'il'ij pekhewe' talanheti'yifikii pe' witeqsi'nq'alits, akha' in hats ḫenikfe'lets in week ḫeke' pa'qu' jinteļuj, ḫme nite' nekuyujiyek in yemjeetax in yumti qu' nite' ḫeke'y'e' qu' jinteļuj pekhewe' talanheti'yifikii pe' witeqsi'nq'alits?

¹¹Ma' qa pa' ikfeliya'xets in week ḫeke' pa'qu' jinteļuj qa' hikpa' qu' nata'lets qu' ul'axe'ju' pa' ejefe'epji' pa' Intata mente' t'uunijha in yijayan, hikpa' wa'mifi iye pa'aj ha' Cristo,^x

^p **8:1** Hch 15:29; 21:25; Ap 2:14,20; 1Co 4:6; 10:19; 13:1-13 ^q **8:2** 1Co 3:18; 13:8-12; 1Ti 6:4

^r **8:3** Dt 6:5; Lc 10:27; Pr 2:6 ^s **8:4** Dt 6:4 ^t **8:5** 2Ts 2:4 ^u **8:6** Mt 5:16; 11:27; Lc 11:13;

Jn 1:3; 8:42; Ef 5:20; Sal 104:24; Col 1:16; Ap 3:14 ^v **8:8** Ro 14:17 ^w **8:9** Ex 23:33;

Ro 14:20 ^x **8:11** Jn 11:51; Ro 5:6,8; 8:34; 14:9,15; 1Co 15:3; Ga 2:21; Ef 5:2; 1Ts 5:10;

He 6:8; Mt 25:45

12qe qu' aqsiimijkii pa'qu' u'l'axe' pa'qu' ejefeyi'ipji' pa' Intata qa lawtshetenij iye pa' yoksi'wen mexe nite' t'un, ma' qa hats laqsiimijkii iye pa' ul'ax ha' Cristo.

13Qa hik ta'l'jupi' qu' nata'l'ets pa'qu' netnekui in hiwu'l'enhetju' pa'qu' yejefeyi'ipji' ha' Cristo, ma' qa' hats nite' l'anuuyi'i qu' hetuj l'ese'n'e' pekhewe' talanheti'yifi pe' witeqsi'nq'alits, hats'inha qa'nte' haqsijineni'ijkii pa' ul'ax pa'qu' yejefeyi'ipji' ha' Cristo.^y

Pablo nite' yisu'un qu' nanatkin pa' teke'tax qu' nanatkin.

9 1 ¿Me nite' l'enikfe'l'i'l'ets in yakha' ham pa'qu' natsat'axyipji' ene' jukhew? ¿Me nite' l'enikfe'l'i'l'ets in yakha' ya'apostol? ¿Me nite' l'enikfe'l'i'l'ets in hi'wen ha' Yatsat'ax'inij? ¿Me nite' l'enikfe'l'i'l'ets ka' yithayijkit in hikka' ta'l'ets in l'jayani'l ha' Jesús?

2 Qe qu' nittaxijets pekhewepe' qu' nite' ya'apostole', qa ekheweli'l'i'l qe l'enikfe'l'i'l'ets in ya'apostol qe ekheweli'l'i'l e'jutsiqetsi'l'ij in l'eqe apostolyij ha' Yatsat'ax'inij.^z

3 Aka' qu' netweiye'miju'l pekhewe' qi in tseje'taxijijupkii in ya'apostol, aka'an:

4 Yekheweli'l'i'l in ya'apostolitsi'l'i'l, ¿me nite' l'enexkeli'l'ij ye'm pa'qu' heysti'yil'ij qu' hetuji'l'i'l qa pa'qu' nek'iya'alji' iye?^a

5 ¿Me nite' l'enexkeli'l'ij ye'm iye qu' yijts'eyek'l'i'l pe'qu' yiwhye'ye'tsi'l'i'l yijayan ha' Cristo na'a'j haki'l'ji', in l'unjeyeyek hekhewep apóstoles qa he' lek'injats ha' Yatsat'ax'inij qa ha' Cefas iye (Pedro)?^b

6 ¿Ye' me i'nli'i qu' yujaxehi'l'i'l ha' Bernabé qu' nite' l'enexke'yil'i'l ij ye'm qu'nte' he'yithayi'yil'i'l kii pa'qu' hetuji'l'i'l?^c

7 ¿Pa'n i'ni'l pa'qu' oq'ophelinetsi'l'e' qu' nijaninle pe'qu' laqatse' qa l'ewekwekits iye? ¿Lekpa' we'nq'en qa'nte' netuje' pe'qu' l'enheye'ju'?^d

¿Lekpa' yeje'l pe'qu' kots'etetse' qa'nte' niyayejil' l'eqel'iye' pe' kots'etets?^d

8 Hasu'u'j umti'l'i'l qu' wit'anyeje'y'e ekewe'en, ¿qe me nite' hik aka' yit'iij ke' le'ljei pa' Intata tisij pa'aj pa' Moises'ik'i (ley)?

9 Qe ka' ley yika'ajji' pa'aj pa' Moises'ik'i yit'iij: —Nite' teke' qu' it'oniji' pe'ye' leji' pa'qu' wakkaye' in mexe l'ithayi'yij qu' eniwqhaf'itju' pe' trigo l'ajits.— (Dt 25:4)

¿Me l'umti'l'i'l pa' Intata qu' nijamti'l'jets ne' wakka aka'an in yit'iij pa'aj?^e

10 ¿Ye' me inekhewel yijamti'l'ij inwets aka'an? Ehe, inekhewel yijamti'l'ij inwets, qe pa'qu' neful'ut pa'qu' witwenq'enhewet'e qa' neful'ut qe wetjumti'l'jets pe'ye', qa pa'qu' neniwqhaf'itju' ne'ej trigo l'ajits qa' neniwqhaf'itju' qe wetjumti'l'jets pa'qu' netesti'yij.^f

11 Qa hik l'unjeyej yekheweli'l'i'l in henil'ju' pe' loi pe' atawjetsi'l'ji', ¿me nite' ekheweltaxi'l'i'l pe' hetjumti'l'ijets pa'qu' yaqi'l'i'l qa pe'qu' yiwekwekitsi'l'i'l iye?

^y 8:13 Dt 12:15 ^z 9:2 Ap 5:1 ^a 9:4 2Ts 3:8-9 ^b 9:5 Jud 17; Jn 1:42 ^c 9:6 Hch 4:36

^d 9:7 Lc 3:14 ^e 9:9 Lc 13:15 ^f 9:10 Ro 4:24; Hch 23:6; 1Ts 1:3; 2Ti 2:6

¹² Qu' nana'l pekhewepe' in nifel ke' Intata ɬe'ljei in testi'yij in ɬeke' qu' niyiniłij ewets pe'ye', hats ɬe'wisijupi', qa lesle in ɬe'wistaajupi' yekheweli^l qu' nek'iyini^lij ewetskii eke' wekwek. Qa nite'le hanatkinⁱ aka'an qu' nek'iyini^lij ewets pe'ye'. Yekheweli^l he'n't'unhetli^lijiju^l in hamitstaxi^l ye'm eke' wekwek qe nite' hisu'uni^l pa'qu' nenyejinju' ekewe' ɬe'ljei ha' Cristo t'ejuyets qu' jiniłin.^g

¹³ Ekheweli^l ɬenikfe'li^lets nekhewe' t'ithayi^lyifi ne' qi ɬe'ljitsitji ne' judío hik nekhe' ta'ljets pa'qu' netuj, qa pekhewe' yithayiki ek pe' inqa'metets qa pe' witqats iye in testi'yij pa' Intata, qa hikpe' qa testiyijek ɬapk'as na'aj l'ese'n na'aj inqa'met'ik'i qa i'nli^li qe witqats.^h

¹⁴ Qa hik ɬunye'^l ha' Yatsat'ax'inij in inaqyaji^lij pakha' qu' nenfel eke' ɬe'sits ɬe'ljei, qu' hik kekhewe'ye' qu' nata'ljets pa'qu' netuj qa ɬewekwekitse' iye.ⁱ

¹⁵ Qa nite'le hanatkin aka'an qu' nek'iyini^lij ewetskii pe'ye'. Qa hane'ej in he'nq'ika'alij ei ekewe'en nite' ikjl'i qu' nek'iyini^lij ei qu' hik aka' eqfenyejeyi^lilyij. Les in ɬe'wistaxju' qu' hawa'm aje'eł in mexe ham pa'qu' natsq'ayinij aka' yijunye'^l in ham pa'qu' nek'iyini^lij ewets qu' nata'llets in henfeli^l e'm eke' ɬe'sits wi'tlijei t'ejuyets ha' Jesús.

¹⁶ Qe in henfel kekhewe' ɬe'sits wi'tlijei, nite' ɬeke' qu' heniwqinhet, qe he'yithayinenheti^lij ekewe'en. Qa ɿya'ha'nus yijaat^lij qu' nite' henfele' kekhewe' ɬe'sits wi'tlijei!

¹⁷ Qe qu' yakhaayi^lija qu' hisu'un qu' haqsijjkii, qa na'l pa'qu' yinisisit'e'. Qa qu' nite'le hisu'une'tax qu' haqsijjkii qa haqsi'jli^lijkii, ma' qa hats ta'He'ets in haiyajaxti^lyijets.^j

¹⁸ Qa in yakhaa^lija in hisu'un qu' haqsijjkii, ɿqa ɬekpa' yinisisit? Kakha' yinisisit kakha'an in henfel ke' ɬe'sits witlijei qa nite' hanatkin aka' ɬeke'tax qu' hanatkin, qu' nek'iyiniikii pe'ye' yiwekwekitse' qa pa'qu' hetuj iye.^k

¹⁹ Qe in hamtax pa'qu' ɬelinek'eyij ene' week, qa hik^le yijunyejeyets ene' week qu' ye'witlinek'e qe qa' les olotse' pe'qu' natsaxij qu' nijayan iye ha' Cristo.^l

²⁰ In ha'nji^lteje'e'm ne' judío qa hojonketik'i ka' ɬunyejei in judío qe qa' nana'l pe'qu' natsaxij judiol qu' nijayan ha' Cristo. Qa in ha'nji^lteje'e'm ne' judiol yumti qu' namii na' wa's qu' naqsijjkii ke' Moisés ɬe'ljei (ley) qa hojonketik'i ka' ɬunyejei nekhewe'en. Yemjeetax in nite' humtitax aka' yumti nekhewe'en, qe qa' nana'l pe'qu' natsaxij judiol qu' nijayan ha' Cristo.^m

²¹ In ha'nji^lteje'e'm ne' nite' judío hamitsi'm ke' Moisés ɬe'ljei (ley), qa hojonketik'i iye ka' ɬunyejei in hamitsi'm ke' Moisés ɬe'ljei (ley) qe qa'

^g 9:12 Hch 20:33-35; 2Co 6:3-10; 11:7-12 ^h 9:13 Lv 6:16,26; 7:6,31-32; Nm 5:9-10; 18:8-20,31; Dt 18:1 ⁱ 9:14 Mt 10:10 ^j 9:17 Lc 16:11 ^k 9:18 2Co 11:7; 12:13

^l 9:19 1P 3:1 ^m 9:20 Hch 16:3; 21:23-26

nana'l pe'qu' natsaxij nite' judiol qu' nijayan iye ha' Cristo. Yemjeetax in nite' hamtax ye'm ka' ɬeqe ley pa' Intata, qe ka' ɬeqe ley ha' Cristo hik kakha' ha'nji'teje'm.ⁿ

²²Qa in ha'nji'teje'm ne' mexe nite' t'unitsijha in tek'enets ha' Jesúz, qa hojonketik'i ka' ɬunyejei in mexe nite' t'unitsij qe qa' ɬeke'ye' qu' hi'fen. Week hojonketik'i ne' pekhelji'kii qe qa' ɬeke'ye' qu' iliye' pe'qu' uja'xe'.^o

²³Qa week ekewe'en haqsijjkii qe ta'lets kekhewe' ɬe'sits wi'tlijei, hats'inha qu' ha'nji'ij ji'teje'mek hatse' pa' witiliji.

²⁴¿Me nite' ɬenikfe'lil'lets ne'ej wa'nq'an in week wekuma'x, qa ewi'lle na'aj naxij qa testii? Qa hik ta'lijupi' me'nt'unheti'ha qu' mekumaxi'l qa' nana'l pa'qu' enisit'i'il qu' ani'!.^p

²⁵Week ne'ej we'nijatshen wanaqsijiji'ijup qe qi qu' nekuma'x qu' nawa'nq'an week nite' t'eku'mets pe'qu' nenikfe'lets qu' niwu'l enhet. Wanaqsijijia qe yisu'un qu' nat'an qa' netesti'yij pa' ɬaja' in t'an najak ɬesejets k'oiji' wenit'iji', qa nite'he pakhaa'ij qu' nana'l. Qa inekhewelle pa' innisit qa nite' yili'ij yijat'ij pa' ɬunye'.^q

²⁶Qa hik ta'lijupi' yakha' in hekuma'x, nite' hik yijunye'j na'aj ham pa'qu' ɬaxka'theye'. Qa nite' iye hik yijunye'j in hawatlan na'aj witql'ijtsunene'k in pekhel yilanji'kii qe we'nijatshen,

²⁷qe hik yijunye'j yijat'ij qu' hiwu'mik'ikii ha'ne yese'n in hitani'then qe qa' naqsijjkii pa' yisu'un pa' yitawej'hats'inha in hats'olots he' henfeli'm ke' Intata ɬe'ljei qa' nite' ya'mane'fik'i pe' wa'nq'an.^r

Yejeyumtshenijupi' pa' ɬunyejeikii pa'aj pe' Israel.

10 ¹Yejefets, hisu'ntax qu' hasu'uj antapi'iilik'i in week pa'aj pe' inaqwa'mhitsik'i in ɬeq'eneleya'xijkii pe' wasi', qa week yijawe'j ji'teje'm iye pa' qi iweli' hii Rojo.^s

²Qa week pekhewe'en hik ɬunyejei qu' nempulijiju' pe' wasi' qa pa' qi iweli' qe qa' nijayanik'ikii pa' Moisés.^t

³Qa weekij iye in tuj pe' ta'hiipa'm pa' Intata.^u

⁴Qa weekij iye in iya'ji' pa' tisij pa' Intata, qe iya'ji' pa' iweli' ta'liji'teje'm pe' ute t'ekumijji' pa' Intata hikpe' hik ɬunye'j qu' nite' nitone'kii pa'aj. Qa pe' ute qa hikha' ha' Cristo.^v

⁵Qa yaqamli'ij qu' weeke' in nite' yi'sinheti'mkii pa' Intata pekhewe'en, qa hik ta'lijupi' in yaqaamij qu' week amaneyi'i' pe' ɬenutsik'i pa' yislaxkii sehe' ham i'ni'ij.^w

ⁿ 9:21 Ro 2:12,14; Ga 2:3; 3:2 ^o 9:22 Ro 11:14; 1Co 7:16 ^p 9:24 Jud 3; Col 2:18

^q 9:25 Ga 5:23; 1P 1:18; 5:4 ^r 9:27 He 6:8 ^s 10:1 Sal 44:1; Hch 7:11; Ex 13:21; 14:29

^t 10:2 Hch 22:16; Sal 77:20; Mt 8:4; He 3:2 ^u 10:3 Ex 16:31 ^v 10:4 Ex 17:6; Nm 20:7-13; Jn 4:14; 6:30-35 ^w 10:5 Jud 5

⁶ Week ekewe' ḫunyejeikii pa'aj jiyikfelittaxets pa'qu'
injunyejeye'kii hats'inha qu' hasu'uj injunyejeyi'iju'ḥ pakha'aj
pekhewe'en in wekwekē pe' yisu'un uṭ'ets.^x

⁷ Hasu'uj iyini'ḥii pe' witeqsi'nq'alits in ḫunyejeyek pa'aj pe' uja'x
pekhewe'en. Ke' we'nika'ajji' pa'aj Intata ṭe'ljen yit'ij: —Na' witset
i'nu'kii qa tekju' qa iya'ju' iye, qa in niipha'mkii qa qi in t'otoi
pekhel teq'inyejeikii uṭ'ets.— (Ex 32:6)^y

⁸ Hasu'uj iye jiwanawitji'iju'kii i'neseñits in ḫunyejeyek pa'aj pe'
uja'x pekhewe'en in wanawitji'iju'kii pa'aj ṭ'esenits, ma' qa pa'
ewi'ḥ neṭu qa yamets pe' wa'm veintitrés mil (23.000).^z

⁹ Hasu'uj iye jitajaajin pa' Yatsat'ax'inij in ḫunyejeyek pa'aj pe'
uja'x pekhewe'en in yijaajintax, ma' qa naq'axijju' in nikfe'jju' pe'
q'oq'oyits pa'aj.^a

¹⁰ Hasu'uj iye uṭ'ax i'nlijeye'ets pa' Intata qe hik ḫunyejei iye
pa'aj pe' uja'x pekhewe'en qa nilanju' iye pa'aj pa' ṭaqa ángel pa'
Intata.^b

¹¹ Week ekewe' ḫunyejeikii pa'aj jiyikfelittaxets pa'qu'
injunyejeye'kii, qa in we'nika'ajji' qe qa' ji'nijatshen, inekhewel in
hats ju'un ji'teje'm pe' teke'lenju' neṭuts.^c

¹² Qa hik ta'ḥijupi' pakha' qu' numti qu' hats t'uni' iju'ḥha qu' nite'
naqsi'ji'ijkii pa' uṭ'ax, nejetju'ḥha hasu'uj qu' nanamju'.^d

¹³ Pe' witaqjaajinkeyejei'ḥ ej hik ḫunyejei iye pe' ṭanjaajinkeyejei
pekhewep. Qa pa' Intata in yijaal'ija pa'qu' nit'ij qa pa'qu' naqsiikkii
iye, qa hik ta'ḥijupi' qu' nite' nenwejini'ḥ ewets qu' les nat'anii' pa'
e'weju'ḥi'ḥiju' pe' witaqjaajinkeyejei. Qa qu' nanamtaxi'ḥ ewets
pa'qu' witaqjaajinkeyejei' qa pa' Intata qa nethiniij pa'qu' ikheyiji'ḥ
qu' ilati'ḥik'ui.^e

Na'aj Santa Cena.

¹⁴ Qa hik ta'ḥijupi' yejefets, ilati'ḥik'uiha pa' wit'iyanheyejets pe'
witeqsi'nq'alits.

¹⁵ Ekheweli'ḥ ṭenikfeli'ḥkii. Jeṭi'ḥik'uiha aka' qu' hit'ilij ewets.

¹⁶ In ji'ya'ji' na'aj Santa Cena qa jitit'ijetspha'm ṭe'wisij pa' Intata,
¿me nite' hik ḫunye'j qu' ewi'ḥ jina'niji' in ji'ya'ji' pe' ṭ'athits ha'
Cristo? Qa in jiteṭuj iye na'aj tanapk'asitju' pan, ¿me nite' hik
ḥunye'j iye qu' ewi'ḥ jina'niji' pa' ṭ'eṣe'n ha' Cristo?^f

^x 10:6 Mt 27:23; Stg 4:2; Nm 11:4,33,34; Sal 78:18; 106:14 ^y 10:7 Ef 5:5 ^z 10:8 1Co 6:18;
Ap 2:14,20; 17:2; 18:3,9; Nm 25:1-18; Sal 106:29 ^a 10:9 Nm 21:6 ^b 10:10 Jn 6:41;

Jud 16; Ex 12:23; 2S 24:16; 1Cr 21:15; Sal 78:49 ^c 10:11 Sal 102:18; Mr 10:30; 13:7

^d 10:12 Pr 24:16; He 6:8 ^e 10:13 Nm 12:7; 2P 2:9 ^f 10:16 Mt 26:26,27; Mr 6:41; 14:22,23;
Lc 22:17,19,20; 1Co 11:25,26; Ga 3:14; Hch 2:42,46; 20:7

¹⁷Na'l pa' ewi'^gHe in pan hikpa' ewi'^g ju'uniji', qa hik ta'hijupi' in jo'lotstax yemjee qa ewi'^gHe pa' i'nese'n, qe je'weekji' in ewi'^g ju'uniji' in jitełuj pa' ewi'^gHe in pan.^g

¹⁸Jeł qeku'ni'łek ka' łunyejei ne' Israel: pekhewe' tuj pe' inqa'metetsik'i testi'yij pa' Intata, pekhewe'en in tuj, ¿me nite' ewi'^g i'ni'łiji' pa' Intata? Ehe, ewi'^g i'ni'łiji'.^h

¹⁹¿Pa'n ikji'ha aka' hit'ij? ¿Me ikji' qu' nana'li'm liła'xe' pe' witeqsi'nq'alits? ¿Ye' me ikji' iye pe' witqats testi'yij pekhewe' witeqsi'nq'alits qu' nana'l pa'qu' ne'weju'łij?

²⁰Nite'. Nite' ikji' aka'an. Aka' ikji' yijat'ij pekhewe' tisji'ij pe' witeqsi'nq'alits, inwo'metetsle pe' tisji'ij q'a nite' pa' Intata qu' netisij. Q'a nite' hisu'un qu' ejuwaikal'iłij pe' inwo'metets.

²¹Nite' łeke' qu' iya'alji' pa' t'ejuyets pa' Yatsat'ax'inij qa' iya'alji' iye pa' t'ejuyets pe' inwo'metets. Nite' łeke' iye qu' etuji'^g pa' t'ejuyets pa' Yatsat'ax'inij qa' etuji'^g iye pe' t'ejuyets pe' inwo'metets.

²²¿Ye' me jiwo'oi qu' jintawakaninkii pa' Yatsat'ax'inij? ¿Me les jit'anipji' qu' jet'unitse' pakha'an?ⁱ

Ijamti'ijets yijat'ij pakha' mexe yumti pekhewep.

²³Week łeke' pa'qu' jintaqsijkii qu' jintesu'un, qa nite'le week qu' le'sitse!. Week łeke' pa'qu' jintaqsijkii, qa nite'le week qu' łeke'ye' qu' jiniihinijpha'm in jitajayan pa' Intata.

²⁴Hasu'uj pa'qu' ewi'^gle'le qu' natjamti łetets. Nijamti'ets yijat'ij pekhewep.^j

²⁵Łuji'^g week pekhewe' te'ninei pe' łesenitjii, qa hasu'uj anfaakani'lıj me talanheti'yifi pakha'aj pe' witeqsi'nq'alits hats'inha qa' nite' atawe'je'etskii qa' nikesimen pa' atawel'j.

²⁶Qe ka' we'nika'ajji' Intata łe'ljei yit'ij pa'aj: —Pa' Yatsat'ax'inij yatsat'axij ha'ne week sehe' epji' qa week pe' i'nipji' hane'en.— (Sal 24:1)^k

²⁷Qu' nana'l pa'qu' ewi'^gle' nite' tek'enets ha' Jesús qu' nisu'un qu' eki'łi'ju' pe'qu' łetsi'ye', qa akha' qa hisu'un qu' ijayanii pe'qu' łetsi'ye', week tuj pe'qu' nelisij qa hasu'ujle anfaakanij pa'n ta'łiji' pe' łaqats, hats'inha qa' nite' atawel'je'etskii qa' nikesimen pa' atawel'j.

²⁸Qa qu' nana'l pa'qu' nit'ij ewets: —Aka'an ł'ese'n hats yojo'oj in testi'yij ne' witeqsi'nq'alits,— ma' qa hasu'uj tuj, hats'inha qa'nte' nitawjemetene' pa' yit'ij ewets aka'an, hats'inha iye qa' nite' atawel'je'etskii qa' nikesimen pa' atawel'j, qe pa' Yatsat'ax'inij yatsat'axij ha'ne week sehe' epji' qa week pe' i'nipji' hane'en. (Sal 24:1)^l

^g 10:17 Jn 11:52; Ef 4:4 ^h 10:18 Gn 8:20; Lv 1:5; Nm 3:26; Dt 12:27; 1S 2:28; 1Cr 6:49;

Sal 26:6; Ez 8:15; He 7:13 ⁱ 10:22 Ec 6:10 ^j 10:24 Mr 10:45; Fil 2:4 ^k 10:26 Mr 13:19

^l 10:28 Lc 10:8

²⁹Nite' k'iyet'ej in ikesimen pa' atawe'j qe pa' nite' ikesimen yijat'ij pa'
ħatawe'j hikpa' k'iyetij. Qe Ɂinhats'ek qu' netitijitiyijets qu' uħ'axe' pa'
yijunye'j qu' nata'lets pakha' nite' ikesimen pa' ħatawe'j?^m

³⁰Qu' nek'iyinipji' qa' hit'ij ɬe'wisij pa' Intata pa' tseħisij qu' hetuj, qa
Ɂinhats'ek qu' nenit'ij yiwets qu' uħ'axe' qu' nata'lets pakha' hetuj in
hit'ijetspha'm ɬe'wisij pa' Intata?ⁿ

³¹Ekheweli'ħ week pa'qu' etuji'ħ, pa'qu' iya'aħji' qa pa'qu' aqsiħiġkii iye,
ɬe'wis qu' aqsiħiġkii qu' net'ejuyets in ħiwqinħeti'ħ pa' Intata.^o

³²Hasu'uj aqsiimijkii pa'qu' nenwu'mju' pe'ye' ne' judiol, i'nli'i ne' nite'
judiol, qa i'nli'i ne' inejefetsipji' pa' Intata,^p

³³in yijunye'jek yakha' in ewi'He in howo'oji week na'aj haqsijkii
qu' ni'sinhetij ene' week. Qa nite' howo'oi pa'qu' yakha' ye'ħe qu'
hisu'unijupi', qe pe'qu' olotse' yijat'ij pa'qu' ni'sinhetij hats'inha qu'
iliye'jeek.^q

11 ¹Ojonketiħik'i aka' yijunye'j qe ke'ek yakha' in hojonketik'i ka'
ħunye'j ha' Cristo.^r

Efuts ne'ej witlijtsitjiyifi.

²Hewetfeli'ħij e'm in qi in ɬe'wis in ħaqṣiħiġkii in nite' ħili'ħij in
ħijamti'iħiġkii qa nite' ħanqami'ħij iye in ħaqṣiħiġkii kekhewe' hats
k'ijatsheniħiġ.^s

³Qa hisu'un qu' enikfe'li'ħetsha ha' Cristo in hikha' ɬeħiħa' week na'aj
jukħew qu' netk'enets, qa na'aj jukħew qa hik na'aj ɬeħiħa'ek ne'ej
ħewhe'ye', qa pa' Intata qa hikpa' ɬeħiħa'ek ha' Cristo.^t

⁴Qa hik ta'ħijupi' pa'qu' jukħewe' qu' nit'onijju' pe'ye' ɬeħiħa' qu' nasinji'
qu' niyin qa i'nli'i qu' nenfel ke' Intata ɬe'lħiei, pakha'an nite' yiwxinħet
ħakha' ɬeħiħatax.^u

⁵Qa pekhe'ħe efu qu' nite' nit'oneju' pa'qu' ɬeħiħa'ye' qu' nasinji' qu' niyin
qa i'nli'i qu' nenfel ke' Intata ɬe'lħiei, pekhe'en qa nite' yiwxinħetek pa'
ɬeħiħatax, ma' qa hik ħunye'j qu' laaxaye' pa' ɬeħiħa'.^v

⁶Qa qu'nte' nisu'ne' qu' nit'onjo' ɬeħiħa' ne'ntusij. Qa qu' newepinħi'ij qu'
nitusiji' pe'qu' ħewku ġiżżejjix i'nli'i qu' laaxaye' qa' nit'onjo' pa'qu' ɬeħiħa'ye'.

⁷Qa pa'qu' jukħewe' hasu'uj nit'onjo' pa'qu' ɬeħiħa'ye' qe ħakha' hik ħunye'j
pa' ħunye'j pa' Intata qa ħakha' iye in qiji' qa wetjeyumtshenijupi' pa'
Intata in qiji', qa efuле in qiji' qa wetjeyumtshenijupi' ek pa' jukħew in
qiji!.^w

^m **10:29** Lc 6:37 ⁿ **10:30** Mr 8:6; Ro 1:8 ^o **10:31** Mr 10:37; Lc 9:32; Jn 17:24; 2Co 3:18;
2P 3:18 ^p **10:32** Hch 24:16; Fil 1:10 ^q **10:33** Mr 10:45 ^r **11:1** Fil 2:5; 1P 2:21

^s **11:2** Mr 7:3; Jud 3 ^t **11:3** Ef 1:22; 4:15; 5:23; Col 1:18; 2:10,19; Gn 3:16; 1Co 3:23

^u **11:4** 1P 3:16 ^v **11:5** Dt 21:11-12 ^w **11:7** Gn 1:27; Mr 10:37; Lc 9:32; Jn 17:24; 2Co 3:18;
2P 3:18

8 Qe pa' jukhew nite' ta'lets pa'aj pe'qu' efuye', qe pe' efu yijat'ij in ta'lets pa'aj pa' jukhew.^x

9 Qa nite' iye ta'lets pe'qu' efuye' in wanaqsiijkii pa'aj pa' jukhew, qe pa' jukhew yijat'ij hikpa' ta'lets in wanaqsiijkii pa'aj pe' efu.

10 Qa in ta'lijupi' aka'an qa ta'lijupi' iye pe' angelits pe'qu' efuye' ni'ntaafinju' ḥeila' qa' jutsiqaxe' in ḥakha' yiwqinhetji'ha pa' tenek'enhe'yipji'.

11 Qa inekhewelte in jitajayan ha' Yatsat'ax'inij, pe'qu' efuye' nite' les t'anipji' qu' qiyej'i' pa'qu' jukhewe', qa hik ḥunye'j iye pa'qu' jukhewe' nite' les t'anipji' qu' qiyej'i' pe'qu' efuye'.

12 Qe hik ḥunye'j pe' efu in ta'lets pa'aj pa' jukhew, qa na'aj jukhew in nekfik'i qa ta'letsek ne'ej efu, qa week ekewe'en ta'lets pa' Intata.^y

13 ¿Pa'n ḥumti'il qu' ḥunye'je' aka'an? ¿Me ḥe'wisijupi' pe'qu' efuye' qu' nasinji'l qu' niyin qa'nte' nit'oneju' pa'qu' ḥeila'ye'? Nite' ḥe'wisijupi' aka'an.^z

14 ¿Me nite' ḥenikfe'lli'lets na'aj jukhew ne'ej ḥewkujits in yijetinju' qa yeqwepin?^a

15 Qa nikhe'i'ij efu in yijetinju' ne'ej ḥewkujits qa qilimji', qe ḥakha' testi'yij in ijetits ne'ej ḥewkujits qe qa' netit'oyiju' ḥeila'.^b

16 Qu' nana'l pa'qu' numti qu' hijanik'i aka' ḥunye'jkii nenikfelitets in ham iye pakhape' iye qu' injunyejeye', hik aka' week ḥunyejei nekhewep witlijsitjiyitsii.

Nite' hik ḥunyejei qu' netekji' pa'aj ha' Yatsat'ax'inij.

17 Hane'ej ekewe' qu' hit'iij ewets nite' ḥeke' qu' k'ewqinhetiliiji' qe in ḥonot'axji'l taxi'iij wetju'ł pa' Intata qa nite' ḥe'wis pa'qu' aqsi'jjiiłikii qe ḥaqsi'jjiiłikii pa' ul'ax.

18 Aka' yojo qu' hit'iij ewets aka'an: yakha' k'impi'ye'ej in ḥonot'axji'l wetju'ł pa' Intata qa te' nite' anyejeijiilij wetju'ł ḥetqetheni'ł wetju'łkii, ḥammi'sle in humti qu' yijaayi'lja aka' ḥunye'jkii.

19 Qe les ḥe'wis qu' hik aka' ḥunye'je'kii, hats'inha qu' netwenhetii pekhewe' qu' nasinik'i pakha' yisu'un pa' Intata.^c

20 Qa hik ta'lijupi' qa ḥekji'lju' qa ḥonot'axji'l wetju'ł, hats nite' hik ḥunye' qu' eki'hi'ji' pa' ḥekujii pa'aj ha' Yatsat'ax'inij.^d

21 Qe week ewi'lei yisu'un qu' aje'leł netek qa' nite' nonotkiyekii. Qa hik ta'lijupi' in uja'x pe' iyipkunju' qa pekheweple qa yek'uwtetu'.

22 ¿Me ham etsili'il qu' eki'hi'ju' qa qu' iya'ałiju' iye? ¿Ye' me ḥuteni'ł pekhewe' yijayan pa' Intata, qa qu' iwepinheti'ł wetju'ł iye pekhewe' ham

^x 11:8 Gn 2:21-23; 1Ti 2:13 ^y 11:12 Sal 104:24; Ap 3:14 ^z 11:13 Jn 5:22-30

^a 11:14 Mt 28:20; Hch 4:2; 2Ti 4:11; 2Co 6:8 ^b 11:15 Fil 3:19 ^c 11:19 2P 2:1

^d 11:20 Mt 26:26-29; Mr 14:22-25; Lc 22:14-20; 1Co 10:14-22

yiwq'axine'? ¿Pa'n qu' hit'ilij ei? ¿Me k'ewqinhetilijji'? Nite', aka'an nite' leke' qu' k'ewqinhetilijji'!

Na'aj Santa Cena.

²³Qe kekhewe' tselisij ha' Yatsat'ax'inij qa hik kekhewe'ija iye in k'ijatshenilij: pa' naja'xji' in te'ninei ha' Yatsat'ax'inij Jesús, t'eku'mi' pa' pan,^e

²⁴ma' qa in hats yit'ijetspha'm ɬe'wisij pa' Intata, qa napk'asitju' qa yit'ij: —Luji'^f, hane'en hik ha'ne yese'n hane'en wetlisletij qe ta'li'l ewets.

Aqsilji'lijkii aka'an qa' anjamti'iliyik'^g.

²⁵Qa hik ɬunye'j iye in hats yili'ijju' in tekju' qa t'eku'mi' pa' tok'o qa yit'ij: —Ha'ne i'nji' ha'ne tok'o hik enewe' yathits, qa hik ha'ne pa' ink'ayik wenit'ij. Aqsilji'lijkii aka'an qa' anjamti'iliyik'i qa yamji'jets qu' iya'jiilji'.^h

²⁶Qe week qa yamji'jets qu' etuji'l pa' pan qa ɬiya'alji' iye pa' i'nji' pa' tok'o, ekheweli'l ɬenfeli'l in wa'm pa'aj ha' Yatsat'ax'inij, qa' amli'lilji'i qu' netpiltaxju' iye.ⁱ

²⁷Pa'qu' jukhewe' i'nli'i qu' efuye' qu' netuj pa' pan qa' niya'ji' iye pa' i'nji' pa' tok'o t'ejuyets ha' Yatsat'ax'inij qu' nite' ɬe'wisiiha pa' ɬatawe'j ha' Yatsat'ax'inij, ma' qa hats wetwu'l'enhetle'ets pa' ɬese'n qa pe' ɬathits ha' Yatsat'ax'inij.

²⁸Qa hik ta'lijupi' pe'qu' nenkuyu'u'j pa' pan qa' niya'ji' iye pa' i'nji' pa' tok'o, yojo qu' natjamttii eku'nijupkiiha me ikesimen me i'nli'i qu' nite' nikesimene' pa' ɬatawe'j.

²⁹Qe pa'qu' netuj pa' pan qa' niya'ji' iye pa' i'nji' pa' tok'o qa nite'le yumti in hats tuj pa' ɬese'n qa iya'ji' iye pe' ɬathits ha' Yatsat'ax'inij, pakha'an hats ɬantanithenkeye'jle pa' tuj qa pa' iya'ji' iye.^j

³⁰Qa hik ta'lijupi' ekheweli'l in olots pe' nite' t'units qa pe' wanqaats'eju' iye, qa na'l iye pe' uja'x naxju'.^k

³¹Qa qu' jintajamti eku'nijupkiiha me ikesimen me i'nli'i qu' nite' nikesimene' pa' intawej, ma' qekhante' jintatanithenheti'ye'tax.

³²Qa in jitatanithenhetiile, ha' Yatsat'ax'inij hikha' jiyitanithen qa je'qfe'metets qe nite' yisu'un qu' jina'nji'teje'm pekhewe' tejeyu'mtshenhetii hatse' qa' namii pa' qi ɬawak pa' Intata.^l

³³Qa hik ta'lijupi' yejfets, qa ɬonot'axjiilij wetju'l qu' eki'lju' qa' o'notkijiijets pekhewep.

³⁴Qu' nana'l pa'qu' niyipkun netek eku'nii pe'qu' etsi'ye', hats'inha qa' ham nitanitheni'ij pa' Intata qu' nata'lets pa'qu' ɬeq'inye'je' in i'nji'teje'm

^e 11:23 Jud 3 ^f 11:24 Lc 22:19 ^g 11:25 Lc 22:20; Jn 6:54 ^h 11:26 Fil 2:8; 3:10; Mr 8:38

ⁱ 11:29 Mr 12:40; 1Jn 5:16 ^j 11:30 Jn 11:11; Hch 7:60; 1Ts 4:13-15 ^k 11:32 Jn 5:22-30; Mt 12:41

pe' not'ax wetju'ł. Qa kekhewepłe Łatsfaakani'lıj qa' hatse'łu'ye' qu' natsamtaxi'ł ei.¹

Pa' ewi'ł jiyitijinenij pa' Espíritu Santo.

- 12** ¹Yejfets, nite' hisu'un qu'nte' enikfe'li'ilets in t'ejuyets pa' Espíritu Santo pe' jiyełisij qaqi'lıjya'yij.
²Ekheweli'ł Łenikfee'lifetsha in mexente' łek'eni'lets pa' Intata, qa pakha'łe qu' łunye'je' in qi in Łaqanhetiyi'lıjkii in Łijayani'ł pekhewe' witeqsi'nq'alits nite' iyet.^m
³Hik ta'lıjupi' in hisu'un qu' enikfe'li'ilets in ham pa'qu' nit'ij qu' nata'lets pa' Intata ḫeqe Espíritu: —Ul'ax pa' Jesús.— Qa ham iye pa'qu' nit'ij: —Pa' Jesús hikpa' Yatsat'axyij,— qu'nte' nata'łe'ets pa' Espíritu Santo.

Pe' jiyełisijju' pa' Espíritu Santo.

- ⁴Olots pekhel łunyejeikii pe' jitestiyyiju' qa ji'lıjya'yij qa ewi'łhe pa' ta'lets Espíritu.ⁿ
⁵Olots pekhel łunyejeikii qu' ji'nt'ithayiki qa ewi'łhe ha' jit'ithayi'lı'm Yatsat'ax'inij.
⁶Olots pekhel łunyejeikii ne'ej jite'wen ḫe'sits yaqsijikii pa'qu' jukhewe' qa ewi'łhe pa' Intata in ta'lets, hikpa' ewi'łhe in week yaqsijikii.
⁷Qa weekłe ewi'lei testi'yij qu' nethinkii in i'nji' pa' Espíritu Santo, ma' qa weteni'fenij wetju'łkii,^o
⁸qe na'l pa'qu' netisij pa' Espíritu Santo qu' qi qu' nenikfe'lets pa'qu' nit'ij qa yasiinik'ha iye, qa pakhap qa tisijek pa' Espíritu Santo qu' qi qu' nenikfe'lets ke' Intata ḫe'lijei qa nifeli'm pekhewep.^p
⁹Qa pakhap qa tisijek pa' Espíritu Santo in les qi in nite' yeqeku' pa' Intata, qa pakhap qa tisijek pa' Espíritu Santo qu' nit'unhet pa'qu' nanqaats'etax.^q
¹⁰Qa pakhap qa yaqsijikiyek pa'qu' ham łunye'ji'iju'ł, qa pakhap qa i'nijji' ek pa'qu' nenqitijineyu'uj inwets pa' Intata, qa pakhap qa nikfe'letsek pa'qu' ni'wen i'nli'i pa'qu' nepiye'ek'i me ta'lets pa' Espíritu Santo me i'nli'i qu' nata'lets pakhape' iye espirituye', qa pakhap qa Łajhi'ij in tujtseikal pe' ḫe'lijei, qa pakhap qa niqatek pa' ikji'.^r
¹¹Week ekewe'en hik pakha'łe ta'lets iye pa' ewi'łhe in Espíritu, hikpa' netisijju' week ewi'lei pa'qu' nisu'un Łakha'.

¹ 11:34 1Co 4:19 ^m 12:2 Hch 8:32; 1Co 8:4; 14:10; 2P 2:16 ⁿ 12:4 Ro 12:6; 1Co 14:1;

Ef 4:8; He 2:4; 1P 4:10 ^o 12:7 Stg 4:5 ^p 12:8-10 Ro 12:7-8; Ef 4:11; 1P 4:11; 1Co 2:6-7

^q 12:9 Lc 13:32; Hch 4:22,30; 10:38 ^r 12:10 Hch 19:11; 1Co 13:2; 1Jn 4:1-3

¹² Jeł qeku'ni'łek na'aj ewi'ł wit'ese'n, olots ne'ej ɬewekwekits, qa enewe! ɬewekwekits in olotstax qa ewi'ł He pa' wit'ese'n in weekli'ij, qa hik aka' ɬunye'j ha' Cristo.^s

¹³ Week inekhewel, judío i'nli'i qu' nite' judioye', witlinek i'nli'i qu' nite' witlinek'e, week inekhewel jiwempulijiju' pa' ewi'ł He in Espíritu qe qa' jina'nji'teje'm pe' ɬewekwekits pa' wit'ese'n. Qa week hik ɬunye'j qu' niya'jl' pa' ewi'ł He in Espíritu.^t

¹⁴ Qe na'aj wit'ese'n nite' ewi'ł He, qe olots yijat'ij ɬewekwekits.

¹⁵ Pa'qu' witf'iye' qu' nit'ij, —Yakha' nite' ye'witkoi qa hik ta'lijupi' in nite' ha'nji'teje'm na' wit'ese'n.— ¿Me nite' i'nji'teje'm pa' wit'ese'n pakha'an? jl'nji'teje'm!

¹⁶ Pe'qu' witikfi'ye' qu' nit'ij: —Yakha' nite' ye'witto' qa hik ta'lijupi' in nite' ha'nji'teje'm na' wit'ese'n.— ¿Me nite' i'nji'teje'm pa' wit'ese'n pekhe'en? jl'nji'teje'm!

¹⁷ Qu' week witto'yil'ij pa' wit'ese'n, ¿pa'n ɬeqfenye'j ɬewek qu' nepi'ye'kii? Qa qu' weeke' pa' wit'ese'n qu' witikfiyi'ij, ¿pa'n ɬeqfenye'j ɬewek qu' ninji'wen pe'ye'?

¹⁸ Qa pakha'le Intata qa yeni' pa'qu' nisu'un qu' nenii' pe' ɬewekwekits pa' wit'ese'n.^u

¹⁹ Qa qu' weeki'ij pa'qu' ewi'łe' pe' witwekwekits, qa ¿pa'n ɬunye'j qu' wit'ese'ni'ij?

²⁰ Qa hik ta'lijupi' in olotstax yemjee pe' ɬewekwekits, qa ewi'ł He pa' wit'ese'n.

²¹ Pe'qu' witto'ye' nite' ɬeke' qu' nit'ijets pa' witkoi: —Akha' a'hame'yijup, nite' hite'j ei.— Qa hik ɬunye'j iye pa'qu' witji'laye' nite' ɬeke' qu' nit'ijets pe'qu' witf'iyeeye': —A'hamitsi'il yijup, nite' hite'ji'ł ei.—

²² Qe aka' ɬunye'j yijat'ij aka'an, pekhewe' jitumti qu'nte' net'unitse' hik pekhewe' les in nite' jitesu'un qu' hamitse' injup.

²³ Qa pekhewe' les jiwepinij ɬewekwekits ha'ne i'nese'n, qa hik pekhewe' qa les in jitejeeletsha, qa hik ta'lijupi' in nite' ɬeke' qu'nte' jinti'ntaafine'ju', qe jiwepinij qu' ne'twenhetii.^v

²⁴ Qa pekheweple qa nite' hamik'ui qu' netit'oijo!. Hik aka' ɬunye'j pa' Intata in yaqsiijkii ha'ne i'nese'n qu' les jintiwqinhetji' pekhewe' nite' t'units,

²⁵ hats'inha qa' nite' neqet'etse' wetju'łkii, qa' nenkewet wetju'łkii yijat'ij enewe! ɬewekwekits ene' i'nesenits.^w

²⁶ Qa hik ta'lijupi' qu' ewi'łe' pa'qu' nanqaats'e enewe! ɬewekwekits ene' i'nesenits qa weekli'ij in wanqaats'eju', qa qu' ewi'łe' pa'qu' ɬe'wisi'limkii qa weekli'ij iye in ɬe'sitsi'mkii.

^s 12:12 Jn 11:52; Ef 4:4 ^t 12:13 Ga 3:28; Ef 2:13-18; Col 3:11 ^u 12:18 Sal 143:10; Pr 16:9; Jn 5:30; Ga 1:4; Ef 1:9; 1Jn 2:17 ^v 12:23 Mr 6:4; 1P 2:7 ^w 12:25 1Co 1:10

27 Ma' hayits, week ekheweli[†] ḥ'eſe'n ha' Cristo, qa week ewȋlei ekheweli[†] pe' ḥewekwekits pa' ḥ'eſe'n ha' Cristo.^x

28 Pekhewe' yijayan pa' Intata, pa' Intata yeni' qu' les netweipha'm pe' apóstoles qa pe' te'weyiju[‡] qa profetas,^y qa pe' yojo'opji' ek pe' profetas qa maestros. Pekhewe' yojo'opji' ek pe' maestros, pe' yaqsijikii pa'qu' ham ḥunye'ji'iju[‡]. Qa pe' yojo'opji' ek, pe' yilin pa'qu' nanqaats'e. Qa pe' yojo'opji' ek, pekhwewi' yi'fen pekhewep. Qa pe' yojo'opji' ek, pe' yithayiki pe' wekwek t'ejuyets pe' yijayan pa' Intata. Qa pe' yojo'opji' ek, pe' ḥajli'ij in tujtseikal pe' ḥe'ljei.^z

29 ¿Me week qu' a'postolitsi'i? ¿Me week qu' oprofetali'i? ¿Me week qu' a'maestroli'i? ¿Me week qu' aqsȋlikii pe'qu' ham ḥunye'jeyi'iju[‡]?

30 ¿Me week ḥ'estiyi'lij qu' aje'el it'unheti[†] pa'qu' nanqaats'e? ¿Me week qu' ḥ'aje'lejli'ij qu' tujtseikale' pe'qu' e'lijeyi'ij? ¿Me week qu' eniqatji'ji'[†] pe' tujtseikal?^a

31 Qa lesle ḥe'wis qu' mowo'otii qu' nelisi'lij pa' Intata pekhewe' les yi'fen pekhewepe'. Ma' hayits, hane'ej qa k'efeelili'mha pakha' ḥe'wis yijat'ij in wit'ikheyi'.^b

Pakha' witeqsu'unka'x nite' ḥeke' qu' nili'ij.

13 ¹Qu' yakha'ye' qu' ḥ'aje'li'ij in tujtseikal pe'qu' yi'lijeye', ḥe'ljei pe'qu' jukhewiika'le' i'nli'i qu' angelitse', qa hamle yeqsu'unka'xe', hik yijunye'j na'aj nijket in talanheti'yijetskii pe'ye' qa t'ai, i'nli'i ne'ej k'oiji' fiñii qe talanheti'yij wetju'kii.^c

²Qu' heyesti'yij qu' henfel pekhewe' qu' nana'l hatse', qa qu' netsikfe'lets iye pekhewe' ewi'hi'ijkii pa' Intata in nikfe'lets, qa qu' week netsikfe'lets iye pekhewe' wekwek qa qu' ḥeke'ye' qu' haqsijikii qu' net'ijaiyik'ui pe'qu' utek'e' pa'qu' na'ni' qe ta'lets pa'nte' yeqekuye'j, qa hamle ye'm pa' witeqsu'unka'x, ma' yakha' qa ham ye'weju'li'ij.^d

³Qu' he'yihinijkii pe'qu' yiwekwekitse' qe qa' hetisij ḥaqe' pekhewe' if'iljetsits, qa qu' nite' nats'aye' yiwek qu' nek'inqilineniju' ha'ne yese'n, qa hamle ye'm pa' witeqsu'unka'x, ma' qa' ham pa'qu' natsaxij.

⁴Pa' witeqsu'unka'x ḥunye'j nite' eq'itaqsuna'x, eq'iltinhetsax. Pa' witeqsu'unka'x nite' eqemtshenetsaxijkii pe'ye'. Pa' witeqsu'unka'x nite' yit'ij ḥetets qu' qyi'ji', nite' yumti qu' les nat'anipji' pekhewep.^e

^x 12:27 Ef 1:23; Col 1:18 ^y 12:28 Profeta ikji': ewi'j jukhew nifel pe' yit'ijets pa' Intata. ^z 12:28 Mt 16:18; 1Co 12:9; 14:4; Ap 1:4; Ef 4:11; Stg 3:1; Mr 13:22

^a 12:30 Lc 24:27 ^b 12:31 Nm 25:13; Stg 4:2 ^c 13:1 Jn 13:35; 1Jn 4:7-12; Mt 10:9

^d 13:2 1Co 14:1,3-6,22-39; Ef 4:11; 1Ts 5:20; Mt 17:20 ^e 13:4 1Ts 5:14; Nm 25:13; Ga 4:17; 1Co 4:6

⁵Nite' hik ɻunye'j na'aŋ nite' teqeneɻuikii qa yaqsi'jli'ijkii pa'qu' nisu'un, nite' naqameyu'uj pe'yel, nite' aje'eł nayu'kii, nite' yijamti'ik'i pe'qu' ul'etsi'ik'i ɻenelijei i'nli'i pe'qu' ɻenifenyejeyetaxkii.^f

⁶Pa' witeqsu'unka'x nite' le'wisi'mkii in na'l pa'qu' ɻunye'je'kii nite' yatsathen, pakha' yijat'ij yijaa'ija in ɻunye'jkii qa yi'sinheti'mkii.^g

⁷Weekle t'eku'miju'l pe' a'tits, nite' eqekufsax, nite' yili'ij pa' ɻoq'otkineye'jik'ui pe' hats yiwjutsiqen pa' Intata, week went'unhetli'iju'l pe' wekwek.^h

⁸Pakha' witeqsu'unka'x nite' ɻeke' qu' nili'ij, qa pekhewe'he nifel pa'qu' ɻunye'je'kii hatse' qa yili'ij hatse', qa pekhewe' iye l'ajli'ij in tujtseikal pe'qu' le'liljeye' yili'ij iye hatse', qa pa' witikfeliya'xets pe' wekwek yili'ij iye hatse',ⁱ

⁹qe ɻammi'sle pa' na'l ine'm witikfeliya'xets, qa ɻammi'sle iye pa' jitefel qu' ɻunye'je'kii hatse',

¹⁰qa qu' namtaxets qu' jinenikfee'letsha ma' qa pa' ɻammi'sle in jinikfe'ltaxets qa' hame!.

¹¹In mexe yo'me'la's k'iyet in l'anye'jek na'aj omeła's, pa' hoksi'wen in ɻunye'jek na'aj omeła's, yaqjamtokineye'jkii in ɻunye'jek na'aj omeła's, ma' qa in hats ya'jit qa hili'ij ɻunye'j na'aj omeła's.

¹²Qe hane'ej in jite'wentax pe' wekwek hik ɻunye'j ne'ej witeqjelinetjii qe hats nite' na'liliju'ha. Qa qu' namtaxets pa' ɻahats'ij qa' jinte'wenija pa' ɻunyejeeyija. Hane'ej ɻammi'sle pa' tsikfe'lets, qa yamets hatse' qu' week netsikfe'letsha in ɻunye'jek ɻakha' in week nikfe'l yiwets.^j

¹³Hane'ej nite' yili'ij in na'l enewe' wetshetk'ewi'l, enewe'en: pa' nite' inqekuyejeyij pa' Intata, pa' inq'otkineye'jik'ui qu' week jinenikfe'ltaxetsha hatse' qa pa' witeqsu'unka'x. Qa pakha' les t'anipji' ekewe'en pakha' witeqsu'unka'x.^k

In tujtseikal ne'ej le'liljeyei.

14 ¹Mowo'ołiiha qu' qi qu' ineqsu'unil, qa lesle ɻe'wis qu' isu'uni'lha iye pa'qu' nelisi'lij pa' Espíritu Santo. Les in hisu'untax qu' isu'uni'l qu' nelisi'lij qu' enfeli'l ke' Intata le'liljeyei.

²Qe pa'qu' l'aje'li'ij in tujtseikal pe'qu' le'liljeye' iyeti'l pa' Intata qa nite' iyeti'l ene' jukhew, qe ham yepiye'ye' pe'qu' nit'ij. Pe' yit'ij ham nikfe'le'lets qe ta'lets pa' Espíritu Santo.^l

³Qa pakha'le qu' niyetij ke' wi'tlijei qa iyetik'ui yijat'ij pe'qu' jukhewe', ma' qa yikfelitets qa niihinpha'm pe' ɻaqjamtokineyejeikii, qa yakaklin qa yi'fen iye pe' ɻatawjets.

^f 13:5 Mr 10:45; Fil 2:4; Hch 17:16 ^g 13:6 Sal 119:142; Jn 8:14; 14:6 ^h 13:7 Stgl:12

ⁱ 13:8 Mt 7:25,27; Lc 6:49; 11:17; 13:4; 16:17; Hch 15:16; He 11:30; Ap 11:13; 16:19

^j 13:12 1Jn 3:2; 4:8; Pr 2:6; Jn 17:3; 1Co 8:3; Ga 4:9 ^k 13:13 1Ts 1:3 ^l 14:2 1Co 12:10

⁴Pa'qu' ḥaje'ḥi'ij in tujtseikaltax pe'qu' ḥe'lijkeye' ḥakha'le in weniihinłepha'm, qa pakha'le qu' nenfel ke' Intata ḥe'lijkei qa niihinpha'm pe' yijayan pa' Intata.
⁵Yakha' hisu'untaxija qu' e'weeki'ił qu' ḥaje'ḥi'ij qu' tujtseikale' pe'qu' e'lijkeyi'ił, qa lesłe in ḥe'wiisija qu' enfeli'ł ke' Intata ḥe'lijkei. Qe pa'qu' nenfel ke' Intata ḥe'lijkei les t'anipji' pa'qu' ḥaje'ḥi'ij in tujtseikaltax pe'qu' ḥe'lijkeye!. Ye'ehe, in na'l yijat'ij na'aj niqat pe'qu' nit'ij hats'inha qu' week nenikfe'lik'iha pekhewe' hats yijayaanija ha' Jesús qa' les net'unitsij pe' ḥatawjets.

⁶Qa hik ta'ḥijupi' yejefets, jitejeyumtshen qeku'nijupi' ek aka'an.

Qu' ḥaje'ḥi'ij qu' hit'ij pe'qu' ham^m nenikfe'le'ets wi'tlichei, ḥekpa' qu' ne'weju'hi? Qa qu' henfelte pakha' qu' i'nk'ałe epi'ye'etik'i, i'nli'i qu' henfel pakha' qu' mente' enikfe'li'iłets, i'nli'i pa'qu' nana'l hatse', i'nli'i pa'qu' k'ijatsheniliż ke' Intata ḥe'lijkei, qa weju'lij yijat'ij.

⁷Qa hik ḥunyejei iye ne'ej filii in nite' ḥunyejeyiju'ł ene' na'l pe' ḥiżii, axe'm ne'ej foj flauta i'nli'i na'aj filik arpa qu' nite' neqet'axi'ik'i pa'qu' ḥanye'je' ḥpa'n ḥunye'j qu' jinenikfe'lik'i pa'qu' nijitaxik'i?ⁿ

⁸Qa pe'qu' nawatlan qu' nite' neqet'axi'ik'i pe'qu' ḥofoje!, ḥekpa' qu' nanaqsi'j qu' natjanithenijup qu' nawatlan?^o

⁹Qa hik ejunyejeyi'ł in nite' yeqet'etsik'i pe' ḥittaxiļij in ḥiyeti'ł, ḥqa ḥekpa' qu' nenikfe'lik'i pa'qu' enqitijineyutaxi'łij? Ma' qa hik ḥunye'j na'aj iyeetle na'aj i'ni'!

¹⁰Ha'ne week sehe' ipji' olots pe' witligeikal qa ham pa'qu' wi'tlijeye' qu' ham nake'ji!.

¹¹Qa qu' nite' netsikfe'li'ik'i pa' ikji' pa' yittaxij, ma' qa yakha' qa yetujtseika' qa ḥakha' iye qa tujtseika' iye.

¹²Hik ta'ḥijupi' ekheweli'ł in hisu'unil'ha pa'qu' e'niya'yil'ij qu' nelisi'lij pa' Espíritu Santo, qa' mowo'ołijiha ekewe'en pa'qu' les nenihiinpha'm pe' ḥatawjets pe' inejefetsipji'.^p

¹³Qa hik ta'ḥijupi' pa'qu' ḥaje'ḥi'ij in tujtseikal pe'qu' ḥe'lijkeye', qa' niyinijets pa' Intata qu' netisij qu' neniqat pa' ikji'ha pa'qu' nit'ij.

¹⁴Qe qu' tujtseikale' pe'qu' hit'ij qu' nek'iyin, yijaataxija qu' niyin pa' yitawej qa pakha'le yaqjamtokineye'jkii qa nite' ḥeke' qu' net'ijaifik'i.^q

¹⁵Qa pa'n qu' yeqfenye'je' yiwek? Qu' hit'ij pe'qu' ham nenikfe'le'ets wi'tlichei qu' nek'iyin qa les ḥe'wis qu' nek'iyin iye qa' heniqat pe'qu' hit'ij. Qu' hit'ij pe'qu' ham nenikfe'le'ets wi'tlichei qu' heilijtsii qa les ḥe'wis qu' heilijtsii iye qa' heniqat pe'qu' hit'ij.

¹⁶Qe qu' it'ij pe'qu' ham nenikfe'le'ets wi'tlichei qu' iwqinhetji' pa' Intata, ḥqa pa'n qu' ḥeqfenye'jil'ij qu' nit'ij: —Hik kakha' qu' ḥunye'je'

^m 14:6 1P 4:13 ⁿ 14:7 Ap 5:8; 14:2; 15:2 ^o 14:8 Nm 10:9; Is 58:1; Jer 4:19; Ez 33:3-6; Jl 2:1 ^p 14:12 Nm 25:13; Ga 1:14; 5:25; Sal 51:11; Lc 11:34; Jn 1:33; Hch 2:4; Ro 8:9; Tit 3:5; 1Jn 4:1; Ap 3:22 ^q 14:14 Sal 51:12; Ga 5:22; Tit 3:14

(Amén)— pakha' qu' nite' nenikfe'le'ets pe' tujtseikal wi'tlijei qu' it'ij in hit'ijetspha'm ɬe'wisij?'

¹⁷Qe in tujtseikal pe' hit'ij in hit'ijetspha'm ɬe'wisij pa' Intata, ɬe'wisijupi', qa nite'le' niihinpha'm pa' ɬatawe'l pakhape!.

¹⁸Hit'ijetspha'm ɬe'wisij pa' Intata in yakha' les olotsij in ɬajhi'ij qa hitji'jij ne'ej ham nikfe'le'ets wi'tlijei qa nite' hik ejunyejeyi¹⁴.

¹⁹Qa les in hisu'un qa jinot'axiji wetju'l pa' Intata qu' leefi'ik'i (5) pe'qu' hit'ij pe'qu' jinenikfe'lik'i qu' nek'iyet qa nite' qu' hit'ij pe'qu' ham nenikfe'le'ets wi'tlijei, hats'inha qa' ɬe'wis qu' nek'inq'ijatshen, qa nite' ɬunye'jiju'l pe'qu' diez mil (10.000) nametsji' pe'qu' nenittaxij ham nikfe'le'ets wi'tlijei.¹⁵

²⁰Yegefets, hasu'uj hik ejunyejeyi¹⁶ ne'ej omehets in ɬijamti'iłkii. Ye'ehe, hik ejunyejeyi¹⁷ ne'ej i'nk'a teluifik'i omehets nite' nikfe'liikii pa'qu' uł'axe', qa hikte ejunyejeyi¹⁸ ne'ej ajtei pa'qu' aqjamtkineyeyi¹⁹iłkii.²⁰

²¹Ke' we'nika'ajji' Intata ɬe'ljei yit'ij: —Ha'niji' hatse' pe' jukhew tujtseika' te'ljenyejei qa ha'niji' iye hatse' pa'qu' ɬej'iye' pakha' tujtseika' ta'lji' qu' nek'iyetik'u'i ha'ne witset, qa ɬunye'j ji'lj qu' nite' netk'ene' yiwets.— (Is 28:11) Hik aka' yit'ij pa'aj ha' Yatsat'ax'inij.

²²Ma' qa hik ta'lıjupi', in na'l na'aj iyetij pekhewe' ham nikfe'lets wi'tlijei, nite' t'ejuyets pe' tek'enets ha' Jesús, qe t'ejuyets yijat'ij pe' nite' tek'enets ha' Jesús qe qa' jutsiqetsi'im in na'l pa' ɬantanithenkeye' hatse!. Qa kekhewe'le Intata ɬe'ljei in tefelhitii, qa nite' t'ejuyetsek pe' nite' tek'enets ha' Jesús, qe t'ejuyets yijat'ij pe' tek'enets ha' Jesús qe qa' jutsiqetsi'im in yi'fen pa' Intata.

²³Jit'enqeku'ni' ek qu' e'weeki'il qu' onot'axi'lij wetju'l in hats ɬ'ek'eeni'letsha ha' Jesús, qu' week ɬaje'lilij qu' iyeti'lij pekhewe' ham nikfe'lets wi'tlijei, qa qu' nente'nuyi'l ewetsji' pe'qu' nite' nenikfe'le'ets aka'an i'nli'i pe'qu' nite' nijayane' ha' Jesús, ¿me nite' yit'ilij ewets qu'nte' eik'une'yilil wetju'l?

²⁴Qa qu' week enfeli'l ke' Intata ɬe'ljei, ma' qa qu' nente'nuyi'l ewetsji' pa'qu' nite' netk'ene'ets ha' Jesús i'nli'i pa'qu' nite' nenikfe'le'ets aka'an, ma' qa' week nepi'ye'et, qa' nenikfe'letsets in qı pa' ɬewu'lax qa' nenikfe'lets iye in tatanithenheti'ij hatse' pe' ɬewu'lets.

²⁵Qa' noksi'wen iye in uł'ets pe' hamtax nikfe'le'ets ɬeq'inyejeikii uł'ets. Ma' qa' nototjojo' qa' qı qu' niyinii pa' Intata, ma' qa nit'ij: —Yijaal'ija in i'nił'etjilju' pa' Dios.—²¹

²⁶¿Qa pa'n qu' ji'nt'ukinji' in t'ejuyets week ekewe'en yegefets? Qu' onot'axi'lij wetju'l pa' Intata i'nli'i qu' nana'l pa'qu' netlijtsii, pa'qu' nenfel ke' Intata ɬe'ljei, pa'qu' nenfel pa'qu' nikfelitets pa' Intata, pa'qu'

^{14:16} Sal 72:19; Ap 22:21 ^{14:18} Ro 1:8 ^{14:19} Mt 12:37 ^{14:20} Sal 131:2; Is 28:9; Mt 18:3; Ro 16:19; Ef 4:14; He 5:12-13 ^{14:25} Is 45:14; Zac 8:23

†'aje'łeji'ij qu' tujtseikale' pe'qu' łe'lijkeye', qa pa'qu' neniqat pe' tujtseikal. Qa lesle łe'wis qu' weeke' ekewe'en qu' net'ejuyets qu' neniihinpha'm pe' łatawjets pe' inejefetsipji!.^w

²⁷Qu' nana'l pa'qu' †'aje'łeji'ij qu' tujtseikale' pe'qu' łe'lijkeye' i'nli'i qu' wetsjuk'e i'nli'i wetshetk'ewi'łe' qa' hats uja'xe'łe, qa hasu'uję week niyetju', ewii'łeji'ij pa'qu' niyetji'ij, qa week ewi'łe nana'l pe'qu' neniqat.

²⁸Qa qu' hame'łe pe'qu' neniqat, qa' hasu'uj niyetju' pe' witlijtsitjiiyifi. Łatawjetsłeji' qu' naqsiijkii aka'an qa pa' Intata qa hats yepi'ye'!

²⁹Qa qu' nana'l pe'qu' nenfel ke' Intata łe'lijkei, qa' wetsjuk'ełe i'nli'i qu' wetshetk'ewi'łe' qa' pekhewepłe qa' nejetlik'ui pe'qu' nenfel pekhewe'en.^x

³⁰Qa qu' nana'l pekhewe' i'nju'kii pa'qu' nana'li'm pa'qu' neneqfelinheyu'uj ta'lets pa' Intata qa nili eku'nij pakha' qu' mexe niyettax qa niwejin eku'nij qu' niyet pakha'an.

³¹Qe week ekheweli'łe ke' qu' enfeli'łe ke' Intata łe'lijkei qu' ewii'łeji'ij pa'qu' nenfel hats'inha qa' week qu' nenikfe'lets eke' wi'łijkei qa qu' t'unitsi'ij iye pe' łatawjets.^y

³²Pekhewe' nifel ke' Intata łe'lijkei, łekhewelę in wetjełli'łk'ui qu' nenfel.

³³Qe pa' Intata nite' Dios pa' nite' yeqet'axkii, qe Dios yijat'ij pa' wit'ikesimeya'xłekii in łunyejeyek he' week łe'lijtsitjiiyits he' yijayan pa' Intata.^z

³⁴Ne' efuts hasu'uj net'ewui in mexe not'axij wetju'ł pa' Intata qe nite' łenexke'ej qu' niyet. Netk'en yijat'ij in łanye'jek ke' Intata łe'lijkei.^a

³⁵Pe'qu' efuye' qu' nenikfe'liyu'ets pa'qu' nepiye'ek'i in not'axij wetju'ł pa' Intata, qa' nanfaakanij pa'qu' łewhe'ye'ye' qu' namii pe'qu' łetsi'ye', qe yeqwepin pe'qu' efuye' qu' niyetji'ju' pe'qu' nonot'axij wetju'ł pa' Intata.^b

³⁶¿Me ekheweli'ł Corinto łeilets qu' nata'li'ł etji'ju' ke' Intata łe'lijkei? ¿Ye' me u'ja'xli'ł qu' esti'yil'ij?

³⁷Qu' nana'l pa'qu' numti łakha' qu' nenfel ke' Intata łe'lijkei, i'nli'i pa'qu' numti qu' nana'l pa'qu' netisij pa' Espíritu Santo, qa' les łe'wis qu' nenikfelitetsha ekewe' he'nq'ika'łij ei in ta'lets in yisu'un ha' Yatsat'ax'inij.

³⁸Qu' nana'l he pa'qu' nite' numtiye' aka'an, ma' qa' iwejintli'ł, hasu'uj ek'eni'łets.

³⁹Hik ta'lıjupi' yejefetsipji', isu'uni'ł qu' enfeli'łi'm pekhewepe' ke' łe'lijkei pa' Intata, qa hasu'uj qu' aq'ayini'łij pe' łajli'ij in tujtseikal pe' łe'lijkei.^c

⁴⁰Qa lesle łe'wis qu' aqsiiji'łju'ha in łonot'axilij wetju'ł pa' Intata. Hasu'uj qu' pekhele'jil'kii nite' yeqet'axkii.^d

^w 14:26 1Co 12:10 ^x 14:29 1Jn 4:1 ^y 14:31 Lc 16:25 ^z 14:33 Ef 6:18

^a 14:34 1Ti 2:11-12; 1P 3:1 ^b 14:35 Mt 1:19; 1P 3:1 ^c 14:39 Nm 25:13; Ga 4:17

^d 14:40 Ro 13:13

Cristo iña'x iye.

15 ¹Qa hane'ej qa hisu'un qu' k'ikfelitiets yejefets, kekhewe'
 ṫe'sits witlijei. Hik kekhewe' hayiits k'efeli'i'm, hik kekhewe'
 ḥeku'mi'hi'ju'ł qa hik ik kekhewe' iye nite' ḥanqami'lıj,^e
²ma' qa hik kekhewe' ta'lets in hats i'hiyi'ł qu' yijaayi'ija qu' ku'mi'hi' kekhewe'
 k'efeli'i'm, qa qu' nite'le yijaayi'ija qa ikji' ham weju'hi'ij in nite' ḥeqekutaxi'.^f
³Qe yakha' k'elisiłij kakha' les qiji' hik kakha' yakha' iye heyesti'yij,
 kakha'an: ha' Cristo in wa'm infi qe ta'lets pe' inwu'lets, hik aka' yit'ij ke'
 we'nika'ajji' Intata ḥe'lijkei.^g

⁴We'nenifi pe' ḥenimełuk, qa iña'x iye in yamets wetshetk'ewi'ł nełuts, hik
 aka' yit'ij ke' we'nika'ajji' Intata ḥe'lijkei.^h

⁵Qa we'nethinets pa'aj ha' Cefas (Pedro) qa i'nk'ałe qa we'nethinets iye
 he' doce (12) ḥijatshenhei.ⁱ

⁶Qa i'nk'ałe qa we'nethinets iye pe' olots inejefetsipji' t'ani' quinientos
 (500). Pekhewe'en olots pe' mexe iłii qa nite' olots pe' hats naxju'.^j

⁷Qa i'nk'ałe qa we'nethinets iye ha' Jacobo, qa i'nk'ałe iye he' week
 apóstoles in we'nethinets iye.^k

⁸Qa yakha'le qa hetke'leenijju' in we'nethin yiwets, qa hik yijunye'j na'aj
 omela's in yijanik'i pa' ḥenjeyumtshenektax qu' nenekfik'i.^l

⁹Qe yakha' nite' hik yuk'elji' he' apóstoles, qa nite' iye ye'weju'hi'qu'
 ḥenqiye'yij apóstol qe hanawitjiju'kii he' hats yijayan pa' Intata.^m

¹⁰Qa pa' qi ḥeq'ilta'xyij pa' Intata qa hikpa' ta'lets qa hats ya'apostolij, qa
 pa' ḥeq'ilta'xyij in tselisij nite' hik ḥunye'j qu' ham ne'weju'hi'ij, qe yakha'
 les qi in he'yithayii qa nite' ḥunyejei week hekhewe'en, qa nite'le yakha'le
 qu' nata'ł yiwets, qe pakha'le ḥeqi'fenkeye'j pa' Intata hikpa' ta'lets.ⁿ

¹¹Qa nite'le hik aka' qu' les qiy'eji', yakha' qu' henfel i'nli'i hekhewe'en
 qu' nenfel, ḥunye'j ji'ij, qe uja'xle in henfeli'ł eke' ḥe'sits witlijei qa
 ekheweli'ł qa ḥek'eni'lik'i qa hik aka' les qiji' yijat'ij.

¹²Qa in tefelhitii ha' Cristo in niyik'uiph'a'm pe' naxju' qa iña'x iye, qa
 ḥinhats'ek ekheweli'ł pe' uja'x in yit'ijets in nite' iłii iye pe' naxju'.^o

¹³Qu' nite' iłiye' iye pe' naxju', ma' qa ha' Cristo qekha nite' jeek iña'xe'
 ji'ijtaxek.

¹⁴Qa qek nite' iña'xe' iye ha' Cristo, qekha hamtax ne'weju'hi'ij in
 henfeli'ł in iña'x iye, qa hik ḥunye'j iye qekha hamtax ne'weju'hi'ij pa' nite'
 ekekuyejeyi'lıj.

^e 15:1 Pr 24:16 ^f 15:2 Ga 4:11; He 6:8 ^g 15:3 Jud 3; 1Co 8:11; Mt 26:54;

1P 1:20 ^h 15:4 Mt 12:40; 27:59-60; Mr 15:46; Lc 23:53; Jn 2:22; 19:41-42; 1Ts 4:14;

Sal 16:10; Is 53:10; Os 6:2; Hch 2:25-32; 13:33-35; 26:22-23 ⁱ 15:5 Lc 24:34,36;

Mr 16:14; Jn 20:19,26; Hch 10:41 ^j 15:6 Mt 28:10-20 ^k 15:7 Stg 1:1; Hch 1:3-11

^l 15:8 1Ti 1:13-16; Hch 9:1-8 ^m 15:9 Ef 3:8; Fil 3:6; 1Ti 1:16-17 ⁿ 15:10 2Co 3:5; Fil 2:13;
 Col 1:29 ^o 15:12 Mt 17:9; 22:23; Mr 12:18; Lc 20:27; Hch 23:8; 2Ti 2:18

15 Qekha hik yijunyejetaxi' iye qu' yiwotk'onhetsitse'i'l in henfeli' i pa'
Intata in yitin iye ha' Cristo, hikha' teestax qek ila'xe', qu' yijaayi'ija qu'
nite' iliye' iye hatse' pe' naxju'.^p

16 Qu' nite' iliye' iye pe' naxju', ma' qa ha' Cristo qekha nite' jeek ila'xe'
ji'ijtaxek.

17 Qu' nite' ila'xe' iye ha' Cristo, ma' qa ekheweli' i in nite' leqeku'u ham
e'weju'li'ilij, mexe na'lltaxi' etji' iye pe' ewu'etsi'.^q

18 Qu' hik aka' lunye'je' qa kekhewe' yijayan ha' Cristo hats naxju' qekha
hats namtaxii pa' qi lawak pa' Dios.^q

19 Qa pe' iniili in ewi'he in t'ejuyets in jit'otki'ik'ui ha' Cristo, ma' qekha
qi qek jif'iljetsitsetax.

20 Ehe, yijaa'ija in ila'x iye ha' Cristo, laka' yojo'oj in ila'x iye pa'aj qa
i'nk'a'le hatse' qa' iliye' pe' hats naxtaxju'.^r

21 Qe pa' witwamhi' in uiteje'm ta'lets pa' ewi'jukhew (Adán), qa hik lunye'j iye
in na'l pa' liliyii hatse' pe' hats naxtaxju' qe ta'lets pa' ewi'j iye jukhew (Cristo).^s

22 Qe in ta'lets pa' Adan'ik'i qa week wa'm, qa in ta'letsek ha' Cristo qa
week qu' iliye' iye.^t

23 Qa teili'ij qu' iliye' week ewi'lei: ha' Cristo hats yojo'oj in ila'x iye, qa
ink'aye'le pe' yatsat'etsij qu' iliye' iye hatse' qu' netpiltaxju'.^u

24 Ma' qa' hats namets pa' lakahs'ij qu' hame' ha'ne week, ma' qa
ha' Cristo in tenek'enheitax qa' netisij pa' latata Dios, qu' hats week
niwu'enhettaxju' pe' hejuihifets, pe' inwo'metets, qa pe' wittatalipji' pe'
witsetits qa pe' witt'unhaxits week ha'ne sehe' ipji!.^v

25 Qe laka' ha' Cristo les le'wis qu' namli'ijii in tenek'enhei qu'
netestiitaxij qu' week not'otsipji'kii pe' hejuihifets^w

26 qa pa' teke'lenju' hejuihife qu' niwu'enhettaxju' qa nilan qa haami'ija
pakha'an hikpa' pa' witwamhi!.^x

27 Qe ke' we'nikaa'ajji' yit'ij: —Pa' Intata tisij ha' Cristo qu' week
netnek'enhe'yipji!.— (Sal 8:6) Qa in testi'yij qu' week netnek'enhe'yipji',
qa aka'an qa yeqet'axik'i in nite' i'nji'teje'm pa' Intata, qe pa' Intata hikpa'
tisij qu' week netnek'enhe'yij.

28 Qa in hats week tenek'enhe'yij hakha'an, qa in Wita's qa' newetlisij qu'
netnek'enhe'yipji' ek pakha' tisij in tenek'enhe'yipji' pe' week, hats'inha
pa' Intata qa' week netnek'enhe'yipji' enewe'en.^y

29 Qa qu' nite' hik aka' lunye'je', {pa'n qu' leqfenyejeye' lewek
pekhewe' wempuli'jjiiju' qu' net'ejuyets pe' hats naxju', qu' yijaayi'ija

^p 15:15 Mt 26:60; Jn 15:26 ^q 15:18 1Ts 4:16; 1P 5:14 ^r 15:20 Ex 23:19; Lv 2:12;

Ro 8:23; Col 1:18 ^s 15:21 Mt 10:21; 28:5-6; Jn 8:51; 11:25; 20:9,15-18; Fil 3:10; Gn 3:1-7;

Ro 5:12-14; Mr 16:6; Lc 24:5-8,34 ^t 15:22 Ro 14:9 ^u 15:23 1Ts 4:17 ^v 15:24 Mt 5:16;

11:27; 24:6; Mr 13:7; Lc 11:13; Jn 8:42; Ef 1:21; 5:20; Hch 8:10; 1P 3:22 ^w 15:25 Lc 1:33;

Ap 11:15; Sal 110:1; Mt 22:44; Ef 1:22 ^x 15:26 2Co 5:4 ^y 15:28 Jn 5:19; He 1:2;

Sal 104:24; Ef 1:23

qu' nite' ihiye' hatse' pe' naxju'? ¿Qa inhats'ek in wempuli'jjiiju' qu' net'ejujets pe' hats naxju'?

³⁰ ¿Qa inhats'ek iye in week nełuts in na'lil' yijup pe' wekwek a'tsits qa iftsits iye?

³¹ Week nełuts yaqamjijkii qu' hawa'm. Yijaa'ija aka'an in yijunye'j yejefets. K'efeli'hi'm aka'an qe qi in le'wisi'mkii pa' yitawe'j qe nite' leqeku'uł tlijayani'tha ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo.^z

³² Qu' net'ejuile yiwets in hik yijunye'j qu' hawatlani'ł hekhewe' jukhew hik łunye'j na'aj nowe'ł he' Efeso teiłets, ¿qa pa'n hii pa'qu' natsaxij? Ye'ehe, qu' yijaayil'ija qu' nite' ihiye' iye pe' naxju', qa' jintit'ijju' pakha' yit'ijju' pa'aj pe' jukhew'ik'i: —Jitekkii, jiyaju'kii qe uje' qu' jinananaxju'.— (Is 22:13)^a

³³ Hasu'uj meneqfeetsinhettkii: qu' e'meti'lmkii pekhewe' uł'ax pa' yaqsijjkii, ma' qa' atsayets in le'wistax pa' laqsiikkii.

³⁴ Onomi'łpha'mkii qa' jel'iłik'uiha pa' ejunyejeyi'ł, yape ili'ilij pa' uł'ax, qe na'l pe' i'ni'ł etji'teje'm nite' nikfe'lets pa' Intata. Hit'ij aka'an qe qa' k'ewepinheti'ł wetju'ł.^b

³⁵ I'nli'i qu' nana'l pa'qu' ninaqfaakanij nikfeliyu'ets qa' nit'ij: —¿Pa'n łunye'j qu' ihiye' iye pe' naxju'? ¿Pa'n qu' łunyejeye' hatse' pe'qu' i'nk'a ł'esenitse' qu' ihiye'tax iye?—

³⁶ Akha' ham łenikfe'le'ets! Pe' ł'entaxju' nite' leke' qu' nata'ł qu' nite' qhu'feje'm pe' lo!.^c

³⁷ Qa pe' ł'enju' nite' pe'qu' hats qiyel'pha'm, qe pe' lo'łe hikpe' ł'enju', i'nli'i qu' trigo lo'ye', i'nli'i pekhewep iye lo.

³⁸ Qa pakha'le Intata qa pa'qu' nisu'unle qu' łeqfenye'ji'ij, week ne'ej lo' na'aj łunye'j in ta'ł.^d

³⁹ Nite' week qu' łunyejeye' wetju'ł ene' i'nesenits. Jukhew qa efuts tujtseika' łunyejei ł'esenits, inqa'metets pakha' łunyejei iye ł'esenits, junatai yeqet'axijju'ł iye ł'eseninyejei qa sehets qa tujtseika' iye łunyejei ł'esenits.^e

⁴⁰ Qa hik łunye'j iye in yeqet'axijju'ł pa' ł'eseninyejei na' wa'sji' qa ha'ne sehe' epji' qa yeqet'axijju'ł iye pa' ł'eseninyejei. Pa' le'sinyejei na' wa'sji' ewi'łe, qa pa' le'sinyejei ha'ne sehe' epji' qa ewi'łe iye.^f

⁴¹ Ne' junu' yeqet'axijju'ł pa' le'sinye'j. Qa ne' juwel yeqet'axijju'ł iye pa' le'sinye'j, qa ne' footekii qa łunyejeiłe wetju'łek pa' le'sinyejeyek.

⁴² Qa hik łunye'j iye qu' ihiye' pe' hats naxtaxju'. In tajkati'yik'ui qa łipipji', qa qu' iła'xe' iye qa nite' ł'anuuyi'li qu' łipipe'ji'.^g

^z 15:31 Ro 8:36 ^a 15:32 Ef 1:1; 1Ts 2:19 ^b 15:34 Tit 2:12; 1Co 4:14 ^c 15:36 Jn 12:24

^d 15:38 Sal 143:10; Pr 16:9; Jn 5:30; Ga 1:4; Ef 1:9; 1Jn 2:17 ^e 15:39 Fil 3:3

^f 15:40 Lc 9:31-32; Hch 22:11 ^g 15:42 Ro 2:7; Ef 6:24; 2Ti 1:10

- ⁴³In tajkati'yik'ui hats uł'ax, qa qu' iła'xe' iye qa qi qu' ḥe'wise!. In tajkati'yik'ui nite' t'un, qa qu' iła'xe' iye qa qi qu' net'un.^h
- ⁴⁴In tajkati'yik'ui wit'esee'nle, qa qu' iła'xe' iye pa' ḥese'n qa hats espiritułe. In na'l aka' wit'esenitsłe, ikji' na'l iye pa' wit'eseninye'l espiritułe.
- ⁴⁵Hik aka' yit'ij ke' we'nika'ajji' in yit'ij: —*Pa' yojo jukhew, Adán, yojo pa'aj in taqsijkityijkii qa na'l'i'm pa' liła'x t'ejuyets ha'ne sehe!*— (Gn 2:7) qa hakha'le teke'lenju' Adán (Cristo), qa taqsijkiti'yij kiyek in espíritu ta'lets pa' witiła'x nite' yili'ij.ⁱ
- ⁴⁶Qa nite'le pakha' witiła'x espiritułe qu' yojo qu' nana'l, qe pa' witiła'x t'ejuyets ha'ne sehe' hik pakha' yijat'ij in yojo in na'l, qa i'nk'ałe pa' witiła'x espiritułe.
- ⁴⁷Pa' yojo jukhew ta'lets ha'ne sehe', sehe' ḥeile', qa pa' teke'lenju' jukhew qa ta'liipha'm na' wa's.^j
- ⁴⁸Pa' ḥunye'j in sehe' ḥeile' qa hik ḥunyejei week pe' i'nipji' ha'ne sehe'. Qa pa' ḥunye'j ha' wa's ḥeile', qa hik ḥunyejeye'ek pe' i'nii hatse' na' wa's.^k
- ⁴⁹Hane'ej hik injunyejei pa' ḥunye'j pa' jukhew ta'lets ha'ne sehe', qa i'nk'ałe qa' hik injunyejeye' iye hakha' ta'liipha'm na' wa's.^l
- ⁵⁰Hit'iłj ewets yejfets, ene' i'nesenits qa pe' i'nathits nite' ḥeke' qu' nuiji'teje'm pa' tenek'enheiji' pa' Intata, nite' weju'ij iye pa' nite' yape qu' na'n ji'teje'm pa' nite' yili'ij.^m
- ⁵¹Hane'ej qu' k'efeli'hi'm ka' ham nikfe'le'ets: nite' week qu' jinanaxju', qa je'weekle qu' ji'nk'aihitse' pa'qu' injunyejeye'.
- ⁵²Hik qu' ḥunye'je' in q'uts ne'ej witto' qu' ji'nk'aihitse' pa'qu' injunyejeye'. Hik aka' qu' ḥunye'je'kii qu' hats ḥaka'the' ye'le qu' nat'ajji' pe' foj, qe pe' foj qu' nat'ai qa pe' hats naxtaxju' yijayan ha' Cristo qa' ihiye' iye qa' i'nk'aihitse' pe' ḥesenits nite' wa'm, qa inekhewel in mexe ji'lii qa' jinink'aihit iye pa'qu' injunyejeye'.ⁿ
- ⁵³Qe les ḥe'wis ha'ne nite' yape qu' nuyik'iph'a'm pa' nite' yili'ij, ha'ne wa'm qa' nuyik'iph'a'm pa' nite' wa'm.^o
- ⁵⁴Qa qu' hats nuyik'iph'a'm ha'ne nite' yape pa' nite' yili'ij, qa ha'ne wa'm qa' nuyik'iph'a'm pa' nite' wa'm, ma' qa hats namik'ui kakha' yit'ij ka' we'nika'ajji' in yit'ij: —*Ka' witwamhi' hats tenekui, tuj na' witaxiye'j.*
- (Is 25:8)^p
- ⁵⁵*Witwamhi', ¿pa'n ikji' pa' axiye'jij? Witwamhi', ¿pa'n ikji' pa' ani's?*—
- (Os 13:14)

^h 15:43 2Co 6:8; 13:4; 1P 5:4; Mr 5:30; Lc 1:35; 6:19; Hch 19:11; Ap 11:17 ⁱ 15:45 Ro 8:2

^j 15:47 Gn 2:7; 3:19; Sal 90:3 ^k 15:48 Fil 3:20-21 ^l 15:49 Gn 1:27; 1Jn 3:2

^m 15:50 Fil 3:3; Mt 16:17 ⁿ 15:52 Mt 24:31; 1P 1:5 ^o 15:53 Pr 31:25; 1P 1:18

^p 15:54 Mt 23:24

⁵⁶ Pa' ḥani's pa' witwamhi' hikpa' pa' witwu'l'ax, qa pa' ḥet'unha'x pa'
witwu'l'ax qa kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley).^q

⁵⁷ Hane'ej qa ḥe'wisij pa' Intata in jiyelisij qu' jint'anipji' ekewe'en qe
ta'lets ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo.^r

⁵⁸ Qa hik ta'lijupi' yejefets, me'nt'unhetilijha in ḥijayani'. Hasu'uj pa'qu'
naq'ayinilij. Me'neni'li'ha qu' ithayi'yil'i'm ha' Yatsat'ax'inij, ḥenikfe'li'li'lets
in weju'l'ij in ḥithayi'yil'i'm ha' Yatsat'ax'inij.^s

Pe' ewi'ḥ yenikii t'ejuyets pe' yijayan pa' Jesús i'ni' pa' Jerusalén.

16 ¹Hane'ej qa' henfeli'ḥ e'm ka' ḥenq'ika'ałyiji in t'ejuyets pe'qu'
ewi'ḥ eni'li'kii qu' net'ejuyets hekhewe' inejefetsipji' pa' Intata
i'ni' ha' Jerusalén. Qa hisu'un qu' hik eqfenyejeyi'l'ij iye ka' hit'ijets qu'
ḥeqfenyejeyi'l'ij he' week ḥe'lijtsitjiyits hekhewep inejefetsipji' pa' Intata
i'ni' ha' sehe' Galacia.^t

² Qa yamji'jets na'aj yojo neļu na'aj semana (domingo), qa week ewi'lej
ekheweli'ḥ qu' eqetheni'ḥfik'i pe'ye' pe'qu' ithayifkineli'ḥ qaq' aqsi'ji'ḥ,
hats'inha qa' nite' ant'ayi'l'ifik'i qu' natsamtaxi'ḥ ei.^u

³ Qa qu' natsamtaxi'ḥ ei pekhewe' qu' ku'mi'l'iji' qu' neka'xii ha' Jerusalenii
pekhewe' ewi'ḥ ḥenili' ḥastai qa' hika' a'm pa'qu' witfaakanek'e.^v

⁴ Qa qu' isu'uni'ḥ qu' yakha'ye' iye qu' hak, qa yijts'eyek'e.

⁵ Mexe qu' hojohonii hatse' ha' sehe' Macedonia, qa' hikha' hata'li' qu'
natsami'ḥ ei.^w

⁶ I'nli'i qu' mexe ḥajij qu' ha'nli'ḥ etji', axe'm qu' nats'ape'eḥ etji' ipļu'ui
qu' nanaxijik'i pa'qu' lop'e, hats'inha qu' ḥeke'ye' qu' etsi'feni'ḥ iye pa'qu'
hakji' iye.

⁷ Qe nite' hisu'un qu' ḥaje'li'ij qu' k'eweni'ḥ, qe hisu'un yijat'ij qu' les
nats'ape'eḥ etji' qu' ḥeke'ye' qu' Yatsat'ax'inij aka'an.^x

⁸ Qa ha'nli'ij qa mexe qu' ya'mane' eku'ni' ha'ne Efeso yamijii qu'
nanaxtaxijik'i pa' ḥe'wis neļu Pentecostés.^y

⁹ Qe mexe qi pa' yithayijkit qu' henfel ke' ḥe'lijei pa' Intata, qa olotstax iye
nekhewe' ḥejuihifstaxij iye eke' ḥe'lijei pa' Intata.^z

¹⁰ Qu' nanamtaxi'ḥ ei ha' Timoteo, jeli'lets qu' nanamtaxi'ḥ ei, qe ḥakha'
iye t'ithayi'yil'i'm pa' Intata in yijunye'jek.^a

¹¹ Qa hik ta'lijupi' ekheweli'ḥ qu' hasu'uj pa'qu' nuten hakha'an.

Iftits'ihijets yijat'ij qu' ham peyi'lijkii qu' netpilyii iye qe hats honotki'ik'ui
qa week iye he' lijts'eyek inejefetsipji' pa' Intata.^b

^q 15:56 Ro 4:15; Ga 5:4 ^r 15:57 1Jn 5:5 ^s 15:58 Mr 14:6; Ga 3:10; Stg 2:14-26

^t 16:1 Hch 11:30; 2Co 8:4; Ga 1:2 ^u 16:2 Mt 28:1; Mr 16:9; Lc 24:1; Jn 20:1,19; Hch 20:7;

2Co 9:1-5 ^v 16:3 2Co 8:16-22; Mt 23:37; Hch 8:1 ^w 16:5 Hch 16:9 ^x 16:7 Sal 143:10;

Pr 16:9; Jn 5:30; Ga 1:4; Ef 1:9; 1Jn 2:17 ^y 16:8 Ef 1:1; Ex 34:22 ^z 16:9 Col 4:3

^a 16:10 Jn 5:17; 2Jn 8 ^b 16:11 Lc 18:9

¹² Qa hakha'le inejefe Apolos, qa hats qi in hisu'untax qa k'iyintaxijets qu' ninji'witsheni'l ei qu' hijts'eyek'le hekhewep inejefetsipji' pa' Intata, qa ha' Apolos qa mexeče nite' nikheyu' hane'ej, qa i'nk'ałe qa' ninji'witsheni'l ei qu' ḫeke'yel.^c

¹³ Jeļi'kiiha, it'unheti'lha pa' nite' ekekuyejeyi'ljj. Hasu'uj a'walxalitsi'il, et'uniitsi'lha' yijat'ij.^d

¹⁴ Week pe'qu' aqsiilijkii nata'lets in ḫineqsu'uni'l.^e

¹⁵ Hats ḫenikfe'li'lets ha' Estéfanas qa week he' ḫelits in hikhe' yojo in yijayan ha' Jesúś in i'ni' ek nakha' sehe' Acaya. Qa ḫekhewel qi in yisu'unija in yi'fen qa yithayiki iye hekhewe' tek'enets ha' Jesúś. Qa hik ta'lijupi' yejefets,^f

¹⁶ k'iyini'ljj ewets qu' ek'eni'lets pekhewe' qu' hik ḫunyejeye' enewe'en, qa week iye pe'qu' ninqi'fenij aka' wit'ithayijkit.

¹⁷ Qi in ts'i'sinheti'mkii in namyii na' Estéfanas, qa na' Fortunato qa na' Acaico iye, qe ḫekhewel yaqsiilkii ka' ekheweli'l nite' ḫeke' qu' aqsiilijkii kakha'an in namyii.

¹⁸ ḫekhewel yiselelitju' pa' yitawe'j qa ekheweli'l iye yiselelitju' iye pe' atawjetsi'l. Iwqinheti'l pakhape' iye qu' hik ḫunye'je' enewe'en.^g

¹⁹ Week he' witlijtsitjyits yijayan ha' Jesúś i'ni' ha'ne sehe' Asia wetfeli'l ei. Ha' Aquila qa ke' ḫewhe'yel Priscila, qa week he' not'axjiji ke' ḫetsi' qa telijtsiji'ljj pa' Intata qi in wetfeli'ljj ei iye ka' hii ha' Yatsat'ax'inij.^h

²⁰ Week ene' hane'e'in inejefetsipji' wetfeli'l ei. Mewetfeli'ljj wetju'kii aka' liji' ha' Yatsat'ax'inij.ⁱ

²¹ Yakha' Pablo. Yakhaa'ija in hika' ha'ne ḫaka'the'ju' ha'ne witfaakanek,^j

²² pa'qu' nite' nisu'une' ha' Yatsat'ax'inij, ma' qa na'nipji' pa' ul'ax hatse'.

Yatsat'ax'inij yape etpilju' (Maranata)!

²³ Ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo qu' net'iftits'ił ewetskii.^k

²⁴ Pa' yeqsu'unka'x qu' na'ni'l ejupkii in hijayani'l ha' Jesucristo. Hik aka' qu' ḫunye'je' (Amén).

^c 16:12 Tit 3:13 ^d 16:13 Jud 3 ^e 16:14 1Co 13:1 ^f 16:15 Lv 2:12; Hch 18:12

^g 16:18 Sal 51:12; 1Ts 5:12 ^h 16:19-20 Ro 6:5; 16:3-23; 2Co 13:12; Fil 4:21-22;

Col 4:10-15; Flm 1:23-24; 1Ts 5:26; Hch 6:9; 18:2 ⁱ 16:20 2Co 13:12 ^j 16:21 2Ts 3:17

^k 16:23-24 2Co 13:13; Ga 6:18; Fil 4:23; Ef 6:23-24; Col 4:18; 1Ts 5:28; 2Ts 3:18